

Beleidsplan 2017-2020

stimuleringsfonds creatieve industrie

Het beleidsplan 2017 - 2020 van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie is in januari 2016 ingediend bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Op het moment van schrijven zijn de budgetten voor het AARO-beleid en het Programma Internationalisering nog niet bekend. In de Meerjarenbegroting zijn daarom stelposten (PM) aangehouden. Naar verwachting verschijnt eind 2016 een addendum op dit beleidsplan met een verdere uitwerking op deze onderdelen.

inhoud

6	voorwoord	18	V Culturele infrastructuur Creatieve Industrie
7	Stimuleringsfonds 2017-2020	18	Stakeholders topsectorenbeleid
7	Agenda 2017-2020	18	Het Stimuleringsfonds en Het Nieuwe Instituut
7	Positionering: Meer 'Ruimte voor Cultuur'!		
8	I Rijk aan beleid	20	VI Lerende organisatie
8	Positie in het cultuurbeleid	20	Waarom verandering een constante is
8	Next economy versus topsectorenbeleid	20	Aanvragers onverminderd positief over het
9	Versterken Architectuurbeleid (PM nieuw AARO-beleid)	20	Stimuleringsfonds
		20	Positieve respons visitatiecommissie
		21	Governance Code Cultuur
		21	Code Culturele Diversiteit
		21	SMART
		21	Organisatie bestuur en toezicht
		22	Het financieel beheer
10	II Doelstellingen	23	VII Belang van beleidsinformatie
10	Monitoren doelstellingen	23	Evalueren en leren
11	Reflectie op afzonderlijke doelstellingen	23	Evaluatie per subsidieronde
		23	Jaarlijkse interne evaluatie
14	III Uitbreiden subsidiehuis	23	Publieke evaluaties
14	Overzicht subsidiehuis	23	Publieke verantwoording
14	Aanvraagproces	23	Jaarverslag en jaarrekening
15	Het fondsbureau		
15	De beoordeling van aanvragen	24	VIII Financiën en begroting
		25	Meerjarenbegroting 2017 - 2020
16	IV Programmahuis	26	bijlage I: beleidskader
16	Toelichting AARO-programma Innovatief	36	bijlage II: samenwerking
	Opdrachtgeverschap in opdracht		rijkscultuurfondsen
	van lenM en OCW (PM)	38	bijlage III: brandbrief 2e Kamer
16	Toelichting AARO-programma's in opdracht		
	van lenM (PM)		
16	Toelichting AARO-programma's in opdracht		
	van OCW (PM)		
17	Impact creatieve industrie versterken		

De toenemende dynamiek binnen de creatieve industrie en de snelle groei van het werkterrein zijn nauw verweven met de grote uitdagingen waarmee samenleving en economie worden geconfronteerd. De zoektocht naar strategieën voor de inrichting van de ‘next economy’ en het bewustzijn te leven in een ‘transitiesamenleving’ waarin vele gevestigde instituties genoodzaakt zijn om zich opnieuw uit te vinden, biedt volop kansen voor ontwerpers, makers en kunstenaars. Het ligt immers in hun aard en vermogen om te experimenteren en om kennis en methoden uit verschillende bronnen vrijelijk te combineren. Steeds beter slagen ze erin om hun creatieve talenten in te zetten in andere sectoren, om handelingsperspectieven uit te vinden voor complexe systeemveranderingen. En om daarbij samen te werken met wetenschappers, ambachtslieden, producenten, onderwijs- en onderzoeksinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden. Design thinking, creëren en maken, denken en doen, ontwerpend onderzoek kan overal plaatsvinden. De praktijken en producten zijn te vinden in musea en op festivals, op beurzen en symposia, in bedrijven en scholen, in ziekenhuizen en in urban labs en in binnen- en buitenland. Het is de taak van het Stimuleringsfonds om de vele subdisciplines, die deel uitmaken van dit veelzijdige werkterrein, te ondersteunen in de uitoefening van hun continue veranderende praktijken. Hiervoor is vrije ruimte nodig over de hele breedte van het werkterrein: van vrije, autonome producties tot experimentele prototypen en van kritische bevraging van de samenleving tot meeslepende toekomstperspectieven. Maar ook vrije ruimte om nieuwe samenwerkingsvormen te verkennen, over institutionele grenzen heen. Deze taakopvatting brengt met zich mee dat het Stimuleringsfonds zich zelf ook constant ontwikkelt, in wisselwerking met een nieuwsgierige, creërende en geëngageerde creatieve industrie.

Agenda 2017-2020

Cultuur versterken

- creatieve industrie beter verankeren in alle geledingen en niveaus van het cultuurbeleid
- verder ontwikkelen van het netwerk van culturele instellingen
- vergroten impact creatieve industrie door uitbreiden coalities met onderwijs, maatschappelijke partners, overheden en bedrijfsleven

Onderzoek verdiepen

- thematische onderzoeksagenda ontwikkelen in samenwerking met kunstvakonderwijs, hogescholen en universiteiten
- opzetten programma voor methodiekontwikkeling in ontwerpend onderzoek

Internationalisering uitbreiden

- versterken uitwisseling tussen nationale en internationale praktijken

Actie Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp: PM

- AARO-programma Zorg: continueren onderzoek naar de vermaatschappelijking van de zorg in relatie tot de kwaliteit van de zorgomgeving
- AARO-programma Onderwijs: uitbreiden samenwerking met onderwijsinstellingen binnen mbo, hbo en wo om het beroepsonderwijs voor jongeren te vernieuwen; onderzoeken welke didactische en fysieke omgeving wenselijk is voor het versterken van de verwevenheid tussen beroepsonderwijs voor jongeren, creatieve industrie, samenleving en (kleinschalig) bedrijfsleven
- AARO-programma's gericht op urbanisatie continueren en uitwisseling met programma Internationalisering bevorderen
- AARO-programma Innovatief Opdrachtgeverschap continueren:
  - nieuwe vormen van ketensamenwerking, met name in zorg en onderwijs, analyseren voor kwaliteitsverbeteringopdrachtgeverschap
  - stedenbouw en regionaal ontwerp sterker inzetten voor maatschappelijke agenda

Missie: Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie bevordert de verdieping en versterking van de professionele ontwerppraktijk binnen de disciplines architectuur, vormgeving en digitale cultuur en stimuleert hiermee de wisselwerking tussen cultuur, maatschappij en economie.

Positionering: Meer ‘Ruimte voor Cultuur’!

Voor de creatieve industrie is de titel van de beleidsbrief van minister Bussemaker zowel een steun in de rug als een uitdaging. In de visie van OCW is de tijd rijp om opnieuw de intrinsieke betekenis van cultuur te omarmen. Het bevorderen van cultuur is niet alleen legitiem wanneer dit bijdraagt aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken of aan het verstevigen van de stedelijke economie. Cultuur heeft allereerst een eigen vrije ruimte nodig om tot ontwikkeling te kunnen komen. Dit is zeker voor de positionering van de creatieve industrie van wezenlijk belang. Om te profiteren van de ruimte die nu voor cultuur wordt opgeëist moet de creatieve industrie ook haar eigen waarde en betekenis met enthousiasme uitdragen. Resultaat kan, of wellicht moet zijn, dat alle ontwerpende disciplines lokaal en nationaal volwaardig deel uitmaken van het cultuurbeleid.

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie heeft de eerste jaren van haar bestaan benut om in samenwerking met ontwerpers, makers, instellingen en maatschappelijke partners een nieuwe fondspraktijk te ontwikkelen. Eerst is een stevig subsidiehuis opgezet, dat al werkend verfijnd is om alle disciplines zo goed mogelijk te bedienen. Even belangrijk is het programmahuis, dat fungeert als het laboratorium voor nieuwe werkvormen en voor het verkennen van urgente vraagstukken en een grote differentiatie aan samenwerkingsvormen. De programma's structureren de innovatieve en experimentele activiteiten die het Stimuleringsfonds initieert en geven vorm en inhoud aan specifieke beleidsopdrachten. Bovendien is het Programmahuis noodzakelijk voor het uitvoeren van de Agenda 2017-2020, die het Stimuleringsfonds toevoegt aan het beleidskader.

Zo biedt het interdisciplinaire programma Talentontwikkeling vrije ruimte voor artistieke ontwikkeling én professionele begeleiding op maat voor het opzetten van een eigen praktijk. En het voormalige DutchDFA-programma is doorontwikkeld tot een samenhangend, vraaggericht programma dat de internationalisering van de ontwerppraktijken bevordert. Hier kunnen zowel individuele ontwerpers, makers en bureaus als culturele instellingen aan deelnemen.

De vijf programma's, uitgevoerd in opdracht van OCW en IenM, die bijdragen aan de uitvoering van de Actie Agenda Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp (AARO) bieden volop gelegenheid om actuele maatschappelijke vraagstukken te agenderen en onderzoeken. Rondom de thematische onderzoeken initieert het fonds learning communities, waar ontwerpers, onderzoekers, onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke partners deel van uitmaken.

Het Stimuleringsfonds kan binnen dit scala aan activiteiten en innovatieve disciplines alleen effectief opereren, wanneer het ook zelf een lerende, door nieuwsgierigheid gedreven organisatie is. Uit het recent uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek komt naar voren dat het Stimuleringsfonds duidelijke keuzes maakt ten aanzien van haar positionering en prioriteiten. Aanvragers herkennen zich in het imago en de missie van het fonds en zijn positief over het gevoerde beleid. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om de rijkdom van de creatieve industrie zoveel mogelijk te stimuleren en zichtbaar te maken. Meer ‘Ruimte voor Cultuur’ dus; ook binnen de creatieve industrie.

I Rijk aan beleid

Positie in het cultuurbeleid

Het Stimuleringsfonds heeft haar thuisbasis in het nationale cultuurbeleid. Het werkterrein, beleidsmatig aangeduid met creatieve industrie, omvat: digitale cultuur en gaming; mode, accessoires en sieraden; textiel-, glas- en keramiekvormgeving; grafische vormgeving, typografie, visuele communicatie, interactief en information design, animatie, illustratie, strip en graphic novel; product-, meubel- en industriële vormgeving, interieur- en ruimtelijk ontwerp, tentoonstellingsontwerp, lichtontwerp, scenografie; social design; architectuur, stedenbouw en landschap. Hiermee wijkt het Nederlandse beleid af van de internationale trend. Veelal worden ruimere definities gehanteerd waarbij ook film, podiumkunsten, beeldende kunst en erfgoed deel uitmaken van de creatieve industrie. Tegelijkertijd krijgen de geselecteerde ontwerpdisciplines, met name binnen het kunstvakonderwijs ook wel aangeduid als de toegepaste kunsten, volop de ruimte om de grenzen van cultuur, economie en maatschappij te exploreren. En om daarbij hun eigen werkvormen en coalities uit te vinden. Het is de kerntaak van het Stimuleringsfonds om deze vrijheid productief te maken voor het versterken van de culturele en maatschappelijke meerwaarde van de creatieve industrie.

Deze vrijheid heeft ook een keerzijde. Ze maakt deel uit van een cultuurbeleid dat qua vorm, proces en inhoud vooral ingericht is op het ondersteunen van de bestaande Basisinfrastructuur. Met ingang van de beleidsperiode 2013 is aan instellingen uit architectuur, vormgeving en digitale cultuur, de toegang tot de Basisinfrastructuur ontzegd. Alleen Het Nieuwe Instituut (HNI) en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie worden rechtstreeks door het Rijk gefinancierd.

Het ecosysteem van de creatieve industrie is daardoor een losjes met elkaar samenhangend stelsel van netwerken met knooppunten in culturele instellingen, praktijken, onderwijs, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, bedrijven en overheden. In dit dynamische systeem verdwijnen onderdelen, maar duiken ook nieuwe initiatieven op en ontstaan steeds wisselende coalities. Het heeft de schoonheid en kwetsbaarheid van een koraalrif. In de komende periode is het noodzakelijk om de positionering van de creatieve industrie te versterken, willen we voorkomen dat de veel geroemde prestaties van de Nederlandse toegepaste kunsten hun glans verliezen.

Het Stimuleringsfonds en HNI behoren tot de jongste loten aan de culturele stamboom. De basis voor deze reorganisatie is gelegd door Rutte I, dat een drastische wijziging in het cultuurbeleid voorstelde. De subsidiecultuur kwam ter discussie te staan, de waarde van cultuur werd betwifteld en een bezuiniging van € 200 miljoen op de cultuurbegroting werd bespreekbaar. Tegelijkertijd ontwikkelde EZ het topsectorenbeleid, waarbinnen de 'creatieve industrie' gezien wordt als een van de negen topsectoren. Gevolg is dat de toegepaste kunsten - architectuur, vormgeving en e-cultuur - ook binnen het cultuurbeleid het label creatieve industrie meekregen. Hierdoor ontstond binnen het werkveld onduidelijkheid en onrust ten aanzien van de consequenties. Vooral ook omdat de reorganisatie samenging met een drastische bezuiniging op de instellingen binnen de creatieve industrie.

Door de focus op een BIS, waarin de creatieve industrie nauwelijks vertegenwoordigd is, ondersteunt het cultuurbeleid in de praktijk de gevestigde culturele sectoren. Deze tendens begint zich ook af te tekenen op lokaal niveau. Enkele grote gemeenten vormen hun

beleid om naar model van de rijksoverheid. In de splitsing tussen langjarig gesubsidieerde en projectmatig ondersteunde instellingen, lijken ook de steden prioriteit te geven aan de gevestigde culturele voorzieningen. Nu de creatieve industrie in de periferie van het cultuurbeleid lijkt te zijn geplaatst, wordt het creëren van publieke meerwaarde in de creatieve industrie ten dele aan de 'markt' overgelaten. In dit geval is dat het omvangrijke veld van mkb-ers en zzp-ers, dat bedrijfsmatig deel uitmaakt van het economisch domein. Hierdoor worden met name kansen gemist binnen het domein van de cultuureducatie. Juist jongeren kunnen binnen de vele praktijken van de creatieve industrie betrokken worden bij de productie en consumptie van cultuur.

Next economy versus topsectorenbeleid

De uitwerking van het topsectorenbeleid voor de creatieve industrie is verankerd in de samenwerking tussen OCW en EZ. In de dagelijkse praktijk vraagt dit van het Stimuleringsfonds een stellingname ten aanzien van haar positie. De vermenging van culturele en economische doeleinden leidt immers niet vanzelfsprekend tot culturele, maatschappelijke en/of economische meerwaarde.

Allereerst wordt vaak vergeten dat ontwerpers, makers, kunstenaars zelf ondernemers zijn. Binnen het economisch domein worden ontwerpers, in gesprekken over het grensgebied tussen cultuur en economie, beschouwd als cultuurdragers. Vaak is daar de impliciete verwachting aan gekoppeld, dat ze 'dus' worden gesubsidieerd. Dat is niet het geval. Kern van een subsidie, verleend door het Stimuleringsfonds is, dat een project juist de 'reguliere praktijk overstijgt'.

Verder wordt vanuit economisch perspectief het belang van ontwerpers vooral gerelateerd aan de bijdrage die ze leveren aan andere economische sectoren of aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Ze zijn immers goed in het tot stand brengen en uitwerken van crossovers. De autonome waarde van cultureel onderzoek en experiment wordt daardoor onvoldoende op waarde geschat.

Bovendien wordt binnen het economisch domein nog regelmatig gesteld dat de praktijken van ontwerpers en makers onprofessioneel en ongeorganiseerd zijn en dat ze 'dus' zelf oorzaak zijn van het niet benutten van het economisch instrumentarium, dat wel voor hen beschikbaar zou zijn. Hierbij wordt te weinig onderkend dat de creatieve industrie een cruciale rol speelt in de wereldwijde overgang naar de next economy. Ontwerpers en makers zijn immers geen hobbyisten, maar juist de 'early adopters' van technologie en wetenschappelijke kennis. Zij organiseren zich hierbij in informele, internationale en transdisciplinaire netwerken. Wat die functie van katalysator niet eenvoudig maakt is dat de creatieve industrie haar potentie en ambities waar moet maken, met een beleidsinstrumentarium dat nog vanuit het traditionele topsectorenbeleid is ontwikkeld.

Specifiek Nederlands is de vrij nauwe omschrijving van de creatieve industrie, die vooral leunt op de doorontwikkeling van de toegepaste kunsten. Internationaal én binnen het topsectorenbeleid is de creatieve industrie breder gedefinieerd dan binnen het cultuurbeleid. Bijvoorbeeld digital marketing, reclame, fotografie en dance vallen

ook binnen het Nederlandse topsectorenbeleid. Dit leidt zowel in beleid als praktijk tot uiteenlopende verwachtingen ten aanzien van de mogelijke output van de creatieve industrie. Het beleid ten aanzien van de creatieve industrie is dus niet eenduidig en de organisatiestructuur is ook nog niet uitgekristalliseerd. Voor de uitvoering van het topsectorenbeleid is een stelsel ontwikkeld, dat de uitvoering van meerdere Agenda's moet bewaken en aanjagen. Gezien vanuit dit beleid is het Stimuleringsfonds een van de uitvoerende partijen, die een brugfunctie vervullen tussen cultuur en economie. Het Stimuleringsfonds voert in deze context overleg met het Topteam Creatieve Industrie, de Federatie Creatieve Industrie, de Council Creatieve Industrie en CLICK.nl. In deze overlegstructuur staat de uitvoering van drie, specifiek voor de creatieve industrie geformuleerde agenda's centraal: Internationalisering, Kennis en Innovatie en de Human Capital Agenda.

Het Stimuleringsfonds draagt ruimhartig bij aan de uitvoering van de drie interdisciplinaire Agenda's. De financiering hiervan is afkomstig uit de cultuurmiddelen en uit de programmamiddelen van OCW, BuZa en IenM. Het overleg over de uitvoering van de Agenda's met de door EZ ingestelde organen, heeft een informatief karakter.

Bijdrage aan de Agenda Internationalisering

De internationale belangstelling voor de Nederlandse creatieve industrie groeit snel. In opdracht van de ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken voert het Stimuleringsfonds het Programma Internationalisering Ontwerpsector uit. De internationale belangstelling richt zich met name op de vrije, onderzoekende, interdisciplinaire benadering en de feeling die Nederlandse ontwerpers hebben met actuele maatschappelijke vraagstukken en met het werken in divers samengestelde coalities. Om internationaal succesvol te zijn is het noodzakelijk om langdurige relaties op te bouwen met betrouwbare partners, die zowel inhoudelijk, organisatorisch als financieel bijdragen aan gezamenlijke projecten en evenementen. Een van de drie doelstellingen van het programma is het vergroten van het werkterrein van de creatieve industrie. Daarmee is het qua doelstelling verwant aan het topsectorenbeleid.

Bijdrage aan de Agenda Kennis en Innovatie

Architectuur, vormgeving en digitale cultuur positioneren zich in de voorhoede van culturele en maatschappelijke innovaties. Het onderzoek binnen deze werkterreinen is expliciet toekomstgericht. Ontwerpers onderzoeken hoe de fysieke en virtuele werkelijkheid beter, mooier en rijker aan betekenis en beleving kunnen worden gedacht, ontworpen en gemaakt. Hiermee onderscheiden deze disciplines zich van het wetenschappelijk onderzoek, dat zich minder richt op het oplossen van maatschappelijke problemen binnen een specifieke context.

Bijdrage aan de Human Capital Agenda

Terecht vraagt het topsectorenbeleid aandacht voor de aansluiting van het onderwijs op de praktijk, talentontwikkeling en de noodzaak levenslang te leren. Het Stimuleringsfonds werkt langs meerdere lijnen aan deze thema's. In 2013 is hiervoor onder andere het programma Talentontwikkeling geïntroduceerd. Dit maakt het mogelijk om een groep veelbelovende, jonge ontwerpers een jaar lang te begeleiden en stimuleren in hun artistieke en professionele ontwikkeling. Deelname aan een gezamenlijke, gecureerde tentoonstelling maakt hier deel van uit.

Het Stimuleringsfonds zal deze activiteiten uitbreiden en daarmee blijven bijdragen aan de drie Agenda's.

Versterken Architectuurbeleid (PM nieuw AARO-beleid)

In 2016 bestaat het Nederlandse architectuurbeleid 25 jaar. In een dichtbevolkt en intensief gebruikt land is een integrale benadering van de ruimtelijke inrichting voorwaarde voor efficiëntie en kwaliteit. Bovendien hebben we een lange traditie in de publieke aandacht voor de wisselwerking tussen maatschappelijke vraagstukken en ruimtelijke inrichting. Deze tradities zijn tot op de dag van vandaag zichtbaar in de inrichting van de polderlandschappen en in de wijze waarop de verzorgingsstaat vorm gekregen heeft in woonwijken en maatschappelijke voorzieningen. Architectuurbeleid is niet voor niets kabinetsbeleid.

Bij de laatste, ingrijpende reorganisatie van de ministeries is het architectuurbeleid gewijzigd qua opzet en werkwijze. Kenmerkend voor de nieuwe opzet is dat de ministeries van IenM en OCW aan verschillende instellingen en organisaties – de lead partners – opdrachten hebben verstrekt voor de uitvoering van specifieke programma's. Het Stimuleringsfonds voert in deze context vijf programma's uit en bepleit continuering van de huidige programma's. De impact van de programma's kan worden versterkt door de samenwerking tussen de lead partners te verbeteren, met name op het vlak van kennisdeling, kennisverspreiding en publieksbereik. Bovendien kan er veel meerwaarde behaald worden door de AARO-programma's te verbinden met het Programma Internationalisering Ontwerpsector en het nieuwe Programma Onderzoeksmethodiek.

II Doelstellingen

De samenvatting van de opdracht aan het Stimuleringsfonds is:

‘De creatieve industrie draagt bij aan het verrijken van de creatieve sector en economie én aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het fonds stimuleert analyse, reflectie, onderzoek, ontwerp en debat en ondersteunt hierbij inhoudelijk en financieel ontwerpers, makers en instellingen. Bovendien stimuleert het fonds grensverkenningen met andere culturele sectoren, maatschappelijke organisaties, technologie en wetenschap. Het fonds werkt hiervoor samen met publieke en private partners, zowel in als buiten Nederland.’

Deze opdracht is verder uitgewerkt in zes doelstellingen, die gezamenlijk de continuering van de koers die het Stimuleringsfonds heeft ingezet mogelijk maken. Wel is er sprake van een accentverschuiving. Er is meer vrije ruimte voor experimenten en voor het stimuleren van artistieke praktijken. Het motto van het cultuurbeleid voor de periode 2017-2020 “Ruimte voor Cultuur” klinkt ook door in de vrijheid om het werkterrein van architectuur, vormgeving en digitale cultuur in alle mogelijke richtingen uit te breiden. Bij deze grensverkenningen legt OCW de nadruk op de samenwerking met andere culturele disciplines. In de praktijk werkt het Stimuleringsfonds al nauw samen met de andere cultuurfondsen, juist om interdisciplinaire projecten, die vaak experimenteel en complex zijn, mogelijk te maken.

Het Stimuleringsfonds continueert de combinatie van een subsidiehuis en een programmahuis. De belangrijkste wijziging in het subsidiehuis is de uitbreiding van de mogelijkheden voor ondersteuning van instellingen. Deze kunnen aanvragen voor een vier- twee- of eenjarig programma, of voor een festival. Voor de festivalregeling heeft OCW op jaarbasis € 102.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag zal niet voldoende zijn. Aangezien festivals een belangrijke bijdrage leveren aan meerdere doelstellingen van het fondsbeleid, zal dit bedrag opgehoogd worden. Dit gaat ten laste van de Basisregelingen Architectuur, Vormgeving en Digitale Cultuur.

Een tweede wijziging betreft het verdwijnen van de samenwerkingsregelingen met het Mediafonds, dat opgeheven wordt. Met de omvorming van de deelregeling e-cultuur naar het bredere veld van de digitale cultuur, wordt ruimte gecreëerd om games, videoclips en transmediaproducties op te nemen in het subsidiehuis. Hiervoor zijn geen extra middelen beschikbaar.

Het programmahuis is opgezet om specifieke opdrachten van meerdere ministeries uit te voeren. Programma's zijn meestal interdisciplinair van karakter, omvatten verschillende werkvormen, die elkaar versterken. Een specifieke subsidieregeling kan deel

uitmaken van een programma, zoals bij Talentontwikkeling en Internationalisering. De programma's zijn geordend rondom inhoudelijke thema's. Het uitbreiden van de programma's geeft focus aan de Agenda 2017-2020.

Monitoren doelstellingen

Omdat het beleidskader zes meervoudige doelstellingen omschrijft, die nagestreefd worden met acht subsidieregelingen, verspreid over meerdere disciplines en cross-sectorale samenwerkingsverbanden, is het niet mogelijk om per doelstelling kwantitatieve gegevens volledig uit te splitsen. De meeste gesubsidieerde projecten en programma's dragen bij aan meerdere doelstellingen. Omgekeerd kunnen alle doelstellingen in meerdere subsidieregelingen voorkomen.

De adviescommissies beoordelen aanvragen op basis van de doelstellingen. Na afloop van elke commissievergadering blikt de commissie terug op de aanvragen in relatie tot het beleid van het Stimuleringsfonds. De bevindingen worden voorgelegd aan het bestuur.

Voor het monitoren maakt het Stimuleringsfonds verder gebruik van specifiek ontwikkelde software en een database met de gegevens van alle aanvragen. Stafmedewerkers kunnen continu de voortgang van projecten peilen. Jaarlijks maken ze op basis van de database overzichten van de behaalde resultaten. De teams die aanvragers begeleiden, nemen ook de verantwoording en verslaglegging bij afronding van de projecten door. Deze moeten antwoord geven op de vraag of de doelstellingen behaald zijn. Aan de hand van een checklist wordt dit gecontroleerd. Afwijkingen worden gemeld bij het bestuur. Bij de voorbereiding van de jaarrekening controleert de accountant de gevolgte procedures.

Tot slot vinden er minstens eenmaal per jaar evaluaties plaats met de adviescommissies. Hierin wordt teruggeblikt op het afgelopen jaar en worden zo nodig aanbevelingen geformuleerd voor de toekomst. Deze evaluaties vormen input voor het te voeren beleid. Er is een spectrum aan maatregelen om eventuele discrepanties tussen doelstellingen en gehonoreerde projecten weg te werken. Deze kunnen gericht zijn op:

- de inhoud: aanjagen doelstellingen via een Open Oproep
- de aanvragers: via gerichte communicatie andere/nieuwe aanvragers bereiken
- voorlichting: bijeenkomsten organiseren voor potentiële aanvragers
- samenstelling adviescommissie: voldoende expertise en diversiteit in de adviescommissie borgen

Mochten deze acties niet voldoende resultaat opleveren, dan kan het bestuur prioriteiten opleggen bij de inname en beoordeling van aanvragen.

De visitatiecommissie heeft het evaluatiesysteem van het Stimuleringsfonds aangemerkt als een 'best practice'. Ze herkent in de zorgvuldige, continue wijze van evalueren en het delen van bevindingen de lerende organisatie, waarin structureel kennis gedeeld wordt.

Daarnaast beveelt de visitatiecommissie aan om per subsidieregeling indicatoren en streefwaarden te formuleren en deze toe te voegen aan de doelstellingen. Het Stimuleringsfonds neemt deze

aanbeveling over. In de jaarplannen zullen de streefwaarden worden geoperationaliseerd. Hiermee is het mogelijk om op jaarbasis het beleid bij te sturen en waar nodig prioriteiten op te leggen bij de beoordeling van aanvragen.

Reflectie op afzonderlijke doelstellingen

De doelstellingen hangen sterk met elkaar samen en dragen bij aan de missie van het Stimuleringsfonds.

- 1. Bevorderen van talentontwikkeling en artistieke kwaliteit**
- 2. Stimuleren van onderzoek, analyse en reflectie**
- 3. Bevorderen van experimenten en crossovers**
- 4. Bevorderen van de professionalisering van de ontwerppraktijk en opdrachtgeverschap**
- 5. Bevorderen van maatschappelijk engagement en publieksactiviteiten**
- 6. Versterken van de internationale positie van de ontwerpsectoren**

- 1. Bevorderen van talentontwikkeling en artistieke kwaliteit**

Makers, ontwerpers, kunstenaars, gameontwikkelaars, architecten, stedenbouwers etc. hebben met elkaar gemeen dat ze de verwachtingen ten aanzien van hun maatschappelijke en economische meerwaarde alleen waar kunnen maken, wanneer ze permanent investeren in hun specifieke artistieke en creatieve capaciteit. In de afgelopen jaren was er veel aandacht voor jong talent. Achterliggende reden was dat er in het veld veel ongerustheid was over de aansluiting tussen onderwijs en praktijk. Daarom heeft het Stimuleringsfonds het programma Talentontwikkeling opgericht, dat artistieke en professionele ontwikkeling onder jonge ontwerpers stimuleert. Dit programma functioneert uitstekend en zal worden gecontinueerd.

Inmiddels wordt er binnen het onderwijs veel meer aandacht besteed aan de voorbereiding van ontwerpers en makers op hun beroepspraktijk. Tegelijkertijd is duidelijk geworden dat het noodzakelijk is om ook mogelijkheden te creëren voor artistieke ontwikkeling van de oudere generaties. Het Stimuleringsfonds zal haar programma Talentontwikkeling daarom uitbreiden. Hiervoor zullen de extra middelen aangewend worden, die OCW in de periode 2017-2019 beschikbaar stelt voor Talentontwikkeling: jaarlijks € 189.000.

- 2. Stimuleren van onderzoek, analyse en reflectie**
Binnen de toegepaste kunsten hebben zich sterke onderzoekspraktijken ontwikkeld. Onderzoek, analyse en reflectie vormen inmiddels de basis voor een vooruitstrevende architectuur, digitale cultuur en vormgeving. Deze activiteiten maken het mogelijk om constant in de voorhoede te opereren in samenwerking met maatschappelijke organisaties, publieke organen, onderwijs en bedrijfsleven.

Het Stimuleringsfonds heeft een lange traditie in het initiëren van ontwerpend onderzoek. Hiermee kunnen actuele vraagstukken,

die onvoldoende worden geadresseerd vanuit de aanvragers, worden geagendeerd. Bovendien versterkt specialisatie door kennisontwikkeling de positie van ontwerpers en wordt tegelijkertijd het werkterrein uitgebreid. Het fonds stimuleert de samenwerking met andere – wetenschappelijke – disciplines en met maatschappelijke partners, kennisinstellingen en overheden.

Om de aard en betekenis van dit type ontwerpend onderzoek te duiden hebben Paul Rutten en Luran Schijvens onderzoek verricht naar de theorievorming en specifieke eigenschappen van ontwerpend onderzoek binnen de disciplines architectuur en stedenbouw. Een samenvattend essay heeft het fonds opgenomen in het Jaarverslag 2014. Dit beschrijft waarom ontwerpend onderzoek ook buiten het domein van de cultuur van belang is en noemt een aantal kenmerken:

crossovers: Het is een misvatting dat relevante, nieuwe kennis primair gegenereerd wordt in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek verricht door formeel erkende instituten. En dat deze kennis vervolgens elders kan worden toegepast. De praktijk is anders. Cruciaal voor succesvolle innovatie is de toepassing van kennis in concrete, specifieke contexten en bij het oplossen van complexe problemen. Daarvoor is – behalve vakmanschap, vaardigheden en competenties –, ook specifieke kennis nodig, die niet door wetenschappelijk onderzoek wordt geproduceerd.

impliciete kennis: Maatschappelijke uitdagingen zijn, evenals praktijksituaties in het bedrijfsleven, zo complex, dat ze niet wetenschappelijk op te lossen zijn. Wetenschappelijke kennis vormt wel input voor ontwerpend onderzoek. Maar om te komen tot concrete oplossingen voor specifieke problemen in een gegeven context kunnen ontwerpers putten uit hun reservoir aan impliciete kennis, die juist in de praktijk is opgebouwd.

wenselijke toekomst: Wetenschappelijk en ontwerpend onderzoek verschillen qua oriëntatie. Wetenschappelijke kennis is gebaseerd op de bestaande praktijk of op het verleden. Ontwerp werkt uit wat voorstelbaar, mogelijk en wenselijk is en richt zich op de toekomst. Ontwerp geeft vorm aan verandering. Die kennis is nodig voor het oplossen van de 'grand challenges'.

trial-and-error: Toekomstscenario's, ontwikkeld in een vrije ruimte, op basis van kennisontwikkeling en meerdere iteratieslagen, hebben ook betekenis buiten een specifieke situatie; bovendien draagt vrij onderzoek bij aan methodiekontwikkeling.

ontwerplogica: Ontwerpend onderzoek bemiddelt tussen wetenschappelijke kennis, de alledaagse praktijk en concrete problemen.

Rutten en Schijvens wijzen er op dat het delen van de resultaten die voortkomen uit ontwerpend onderzoek niet alleen collega-ontwerpers verder helpen, maar ook opdrachtgevers. Zij pleiten voor het stimuleren van het vakdebat en het ontwikkelen van een grensverleggende, intellectuele cultuur waarin kennis, ervaring en onderzoeksmethoden met elkaar worden gedeeld. Zij achten dit urgent, ook gezien de hoge verwachtingen die er op nationaal en Europees niveau geprojecteerd worden op de praktijken binnen de creatieve industrie. Om deze intellectuele cultuur te voeden zal het Stimuleringsfonds de activiteiten gericht op methodiekontwikkeling intensiveren en uitbreiden. Het Stimuleringsfonds zet hiervoor een nieuw programma op, geheel gericht op kennisontwikkeling ten aanzien van ontwerpend onderzoek en design thinking. Daarbij is

de verwachting dat uitwisseling van onderzoeksmethodieken tussen verschillende ontwerpdisciplines, opleidingen en kennisinstituten binnen de creatieve industrie een belangrijke bijdrage kan leveren aan het vakdebat.

Daarnaast zal een thematische onderzoeksagenda worden ontwikkeld. Doel is om gezamenlijke kennis en ervaring te delen ten aanzien van specifieke, actuele onderzoeksthema's in samenwerking met expertisecentra en lectoraten van kunstvakopleidingen en hogescholen en door ook universiteiten en culturele instellingen te betrekken bij onderzoek, analyse en reflectie. Het programma stimuleert de opzet van learning communities rondom specifieke onderzoeksthema's.

3. Bevorderen van experimenten en crossovers

Uit de gesprekken met stakeholders is de behoefte naar voren gekomen om meer vrije ruimte te creëren voor experimenten. Deze doelstelling stimuleert nieuwe werkvormen en samenwerkingsverbanden. De behoefte aan ruimte voor experimenten is onder andere gepeild door een Open Oproep uit te schrijven over de hele breedte van architectuur, vormgeving en e-cultuur. Uit de resultaten kwam naar voren dat binnen alle disciplines kleine projectsubsidies, die via een lichte procedure verkregen kunnen worden, de experimenteerruimte versterken.

Het verkennen van nieuwe samenwerkingsvormen met andere culturele disciplines, wetenschap of maatschappelijke partners is eigen aan de creatieve industrie. De variatie is onbegrensd: overheden, kennisinstellingen, onderwijs en zorg, andere culturele domeinen, theatergezelschappen, omroepen etc. De crossovers geven weer aanleiding tot het uitvinden van nieuwe, experimentele werkvormen. Tegelijkertijd zijn het verkenningen naar nieuwe werkterreinen in binnen- en buitenland.

Experimenteren en het verkennen van nieuwe werkterreinen is eigen aan de creatieve industrie. Dit is een doelstelling die in bijna alle subsidieregelingen terugkeert.

4. Bevorderen van de professionalisering van de ontwerppraktijk en het opdrachtgeverschap

Aanvullend op het stimuleren van de artistieke ontwikkelingen en de vrijheid om te experimenteren is het bevorderen van de professionaliteit. De noodzaak om in een snel veranderende samenleving en economie levenslang te leren betreft alle facetten van het leven. Maar deze permanente ontwikkeling is een voorwaarde voor de ontwerpende disciplines. Het is anders immers onmogelijk om effectief te kunnen opereren in samenwerkingsverbanden met partners, die juist een beroep doen op het creatief en innovatief vermogen van de creatieve industrie. Dit vereist een permanente reflectie op de eigen praktijken.

In de vorige beleidsperiode zijn enkele pilots opgezet om te verkennen wat de rol van het Stimuleringsfonds hierin kan zijn, naast het aanbod van bijvoorbeeld de beroepsorganisaties en opleidingen. Deze meerwaarde ligt in het aanbieden van korte praktijkgerichte trajecten, die het cultureel ondernemerschap en de professionalisering versterken. Hierbij zijn een gerichte uitwisseling tussen vakgenoten en maatwerk per subdiscipline de ingrediënten voor een effectieve werkvorm. Verschillende onderwijsinstellingen hebben ondertussen programma's ontwikkeld om studenten beter voor te bereiden op de

praktijk. Het Stimuleringsfonds onderzoekt met welke werkvormen de samenhang tussen onderwijs en praktijk verder kan worden versterkt. Dit kunnen bijvoorbeeld tijdelijke ateliers, labs of summerschools zijn. Het streven is om een netwerk aan voorzieningen te ontwikkelen, dat ook de individuele verdieping van de beroepspraktijk kan faciliteren, evenals onderzoek en experiment. Ook kan dit netwerk collectieve programma's aanbieden, resultaten zichtbaar maken en het vakdebat verdiepen. Het Stimuleringsfonds zal hierin samenwerken met onderwijsinstellingen, culturele organisaties en werkplaatsen.

Met de professionalisering van het opdrachtgeverschap wordt in feite een oneindig werkkerrein aangeboden. Opdrachtgevers en producenten kunnen immers uit alle sectoren van de maatschappij, overheid en bedrijfsleven voortkomen. De subsidieregelingen bieden inhoudelijk in principe voldoende ruimte om aan de vraag te voldoen. In de praktijk vragen opdrachtgevers en producenten zelden subsidie aan. Bijna altijd is hun behoefte direct gekoppeld aan een specifieke situatie of urgent vraagstuk. Hierbij levert de samenwerking tussen ontwerpers, makers, kennisinstellingen en opdrachtgevers binnen bepaalde programmalijnen voor alle partijen een aantoonbare bijdrage aan de eigen professionalisering op. Met de uitbreiding van het programmahuis wordt daarom expliciet ook de professionalisering van het opdrachtgeverschap bevorderd.

Binnen het werkkerrein van de vormgeving neemt de relatie tussen productontwerp en producent een specifieke positie in. De historisch gegroeide tweedeling tussen industrieel ontwerp, gedoceerd aan de universiteiten, en productontwerp gedoceerd aan de kunstvakopleidingen, levert voor veel ontwerpers problemen op in de doorontwikkeling van hun prototypes. Het inzicht groeit dat deze tweedeling moet worden verkleind door de samenwerking tussen de opleidingen te versterken en de uitwisseling van kennis en ervaring binnen de hele keten van productontwikkeling te bevorderen.

5. Bevorderen van maatschappelijk engagement en publieksactiviteiten

Maatschappelijk engagement zit in de genen van ontwerpers en makers. Het agenderen, onderzoeken en ontwerpen aan urgente maatschappelijke opgaven is zowel een bron van inspiratie en vernieuwing, als een katalysator voor grensoverschrijdende praktijken. Het Stimuleringsfonds ondersteunt in alle regelingen voornamelijk projecten, waarin maatschappelijke meerwaarde wordt nagestreefd. Om te voorkomen dat deze grenzeloosheid leidt tot een te grote versnippering van capaciteit en middelen, kan het Stimuleringsfonds thematische programma's initiëren. Deze versterken de inzet vanuit meerdere disciplines bij het oplossen van actuele urgente maatschappelijke vraagstukken, maar ook van taaiere problemen, die blijkbaar niet binnen de bestaande structuren oplosbaar zijn.

Er is een directe samenhang met publieksactiviteiten. De creatieve industrie kan het maatschappelijk bewustzijn versterken dat de hele fysieke en virtuele werkelijkheid bedacht, ontworpen en gemaakt is. En dat deze ook anders, beter, mooier kan zijn. Hiervoor is het organiseren van publieksevenementen en slimme communicatiestrategieën noodzakelijk. Festivals, die een wisselende combinatie van activiteiten, presentaties, debat, workshops etc. omvatten, hebben hierbij een cruciale functie. Het ministerie van OCW erkent het belang van publieksactiviteiten en festivals. Voor de nieuwe festivalregeling is jaarlijks € 102.000 beschikbaar.

6. Versterken van de internationale positie van de ontwerpsectoren

Internationalisering bevordert nieuwe experimenten en artistieke uitwisseling, versterkt professionalisering, vergroot het onderzoeksterrein en versnelt kennisontwikkeling. Bovendien draagt internationalisering enorm veel bij aan het bereiken van een groot publiek. In feite is internationalisering inherent aan alle praktijken binnen de creatieve industrie, hoe gering in omvang een praktijk ook kan zijn. Individuele ontwerpers en makers, kunnen zich heel succesvol manifesteren op internationale podia. Internationalisering is dan ook een doelstelling binnen alle subsidieregelingen. Hierdoor ontstaan er ketens: een jonge ontwerper, die deelneemt aan het Programma Talentontwikkeling, kan door deelname aan de bijbehorende tentoonstelling In No Particular Order tijdens de Dutch Design Week worden opgemerkt door internationale curatoren, uitgenodigd worden voor de Salone in Milaan en vervolgens door organisaties in bijvoorbeeld Londen, Seoul of Shenzhen.

De specifieke deelregeling Internationalisering maakt deel uit van een door OCW en BuZa gefinancierd programma Internationalisering Ontwerpsector. Het Stimuleringsfonds is verantwoordelijk voor de opzet en uitvoering van het programma. Het neemt de resultaten uit projecten, die vanuit de subsidieregeling worden ondersteund mee in de keuze van belangrijke podia en evenementen. Succesvolle internationalisering is een kwestie van maatwerk per subdiscipline. Binnen het programma worden in overleg met het veld, keuzes gemaakt voor collectieve presentaties op specifieke evenementen. Ter voorbereiding van internationale presentaties brengt het Stimuleringsfonds partijen bij elkaar, denkt mee over de opzet van projecten, de wijze van selectie van deelnemers en de organisatie van randprogramma's. Samenwerking met ambassades en consulaten is hierbij in veel gevallen onontbeerlijk.

Het programma is vraaggericht. Het maakt financiële ondersteuning mogelijk van projecten, die vanuit buitenlandse musea, festivals, culturele instellingen en dergelijke worden geïnitieerd. In de afgelopen jaren was de internationale vraag met name gericht op stedenbouw en landschapsarchitectuur. Met de toenemende verstedelijking en de daarmee gepaard gaande vraagstukken ten aanzien van milieu, voedselvoorziening, huisvesting, logistiek en armoedebestrijding is er een continue belangstelling voor de wijze waarop in Nederland de ruimte wordt geordend en vormgegeven. Internationale samenwerking vergt in deze context meerjarige samenwerkingstrajecten. Het Stimuleringsfonds is actief betrokken in de opzet, financiering en evaluatie van deze trajecten.

Om te monitoren of de vraag naar Nederlandse ontwerpers en makers verschuift, ondersteunt het Stimuleringsfonds verkenningen, die uitgevoerd worden door ontwerpers, makers en instellingen. Tweejaarlijks wordt hiervoor een aparte Open Oproep Internationale Verkenningen uitgeschreven, waarmee het veld actief betrokken wordt bij de positionering van het programma.

Een succes is de introductie van vouchers, waarmee individuele ontwerpers en makers de reis- en verblijfkosten krijgen vergoed, wanneer ze uitgenodigd zijn voor deelname aan een prestigieuze internationale presentatie. Een onbedoeld, maar welkom neveneffect van de vouchers is dat deze ontwerpers fungeren als de voelsproeten van de creatieve industrie. Hun evaluaties geven onder andere inzicht in de opkomst van interessante, nieuwe internationale podia.

Met name vanuit de Federatie Creatieve Industrie is er vraag om internationale promotieactiviteiten te ondersteunen. De afdeling

Buitenlandse Economische Betrekkingen van BuZa heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld in de periode 2013-2016, ter aanvulling op het Programma Internationalisering Ontwerpsector. Voor zover bekend wordt deze activiteit helaas niet gecontinueerd.

III   Uitbreiden subsidiehuis

Bij de start van het Stimuleringsfonds, in 2013, is een nieuw subsidiehuis geïntroduceerd. Kenmerkend is dat de prioriteit ligt bij het ondersteunen van architecten, ontwerpers, makers en kunstenaars. Met het bij elkaar brengen van architectuur, vormgeving en e-cultuur onder de noemer creatieve industrie ontstond een expliciete behoefte om binnen het nieuwe Stimuleringsfonds voldoende mogelijkheden te hebben voor verdieping en doorontwikkeling van de verschillende subdisciplines. Hiervoor zijn binnen het Subsidiehuis drie Basisregelingen geïntroduceerd. Met vier tot vijf rondes per jaar, aangevuld met meerdere Open Oproepen per Basisregeling, wordt aan de vraag naar verdieping voldaan. Alle overige subsidieregelingen zijn interdisciplinair en bestrijken het hele werkterrein van de creatieve industrie. Deze opzet met Basisregelingen wordt gecontinueerd.

Bij de start van het Stimuleringsfonds ontstond een probleem bij de ondersteuning van de culturele instellingen. Het verwijderen van alle culturele instellingen uit de BIS en de bezuinigingen op de meerjarige instellingen veroorzaakte een waterbedeffect, waardoor ook bezuinigd moest worden op de eenjarige activiteitenprogramma's. Bovendien bleek dat er binnen het bestaande subsidiehuis onvoldoende geschikte mogelijkheden waren voor de festivals, die zich kenmerken door een heel eigen dynamiek en bedrijfsvoering. Al met al hebben de bezuinigingen, die met ingang van 2013 zijn doorgevoerd, vooral de culturele infrastructuur verzwakt.

Het beleidskader voor 2017-2020 biedt veel handelingsruimte, ook voor de instellingen. Het Stimuleringsfonds kan behalve een- en twee jarige, ook vierjarige subsidies verstrekken voor programma's van instellingen en een festivalregeling toevoegen. Hiervoor zijn echter geen extra financiële middelen beschikbaar. De instellingssubsidie van € 11,4 miljoen is nagenoeg gelijk gebleven (exclusief middelen voor AARO-programma's en Programma Internationalisering Ontwerpsector).

De druk op de beschikbare middelen wordt versterkt door het opheffen van het Mediafonds, waardoor het Gamefonds, het TAX-videoclipfonds en de Transmediaregeling in de huidige vorm verdwijnen. Voor aanvragen binnen deze vakgebieden, zal ruimte gevonden moeten worden binnen de Basisregeling digitale cultuur. De taken van het Mediafonds zijn met ingang van 2017 belegd bij de NPO. Het Stimuleringsfonds onderzoekt samen met de NPO de toekomstige mogelijkheden voor samenwerking.

Subsidiehuis

projectsubsidies	
discipline	interdisciplinair
architectuur	talentontwikkeling
vormgeving	internationalisering
digitale cultuur	

instellingssubsidies	
meerjarige activiteitenprogramma's (2 of 4 jaar)	
eenjarige activiteitenprogramma's	
festivals	

Het subsidiehuis bestaat uit een Subsidiereglement en acht deelregelingen. De verschillende deelregelingen kennen eenzelfde opbouw:

- De doelstelling van een regeling sluit aan bij de missie van het fonds
- De reikwijdte van een regeling betreft een specifieke discipline of een thematische doelstelling
- De beoordelingscriteria sluiten aan bij de doelstellingen uit het beleidskader van het ministerie van OCW, daarnaast zijn er eventueel aanvullende voorwaarden voor subsidieverlening in omschreven

Alle deelregelingen zijn geënt op de Algemene Wet Bestuursrecht en op het Algemeen Subsidiereglement Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

In de aanhef van elke deelregeling is de missie verankerd. In de criteria zijn de doelstellingen verwerkt. Binnen deze beknopte en uniforme opzet hebben adviescommissies ruimte om zelf prioriteiten te stellen in de beoordeling. Hiermee is voor de uitvoering en interpretatie van het beleid een grote rol toebedeeld aan de ruim 120 adviseurs, als vertegenwoordigers van het veld van aanvragers.

In de deelregelingen zijn doelstellingen, bereik en doelgroepen omschreven. Alle juridische, formele en procedurele voorschriften voor het aanvragen van subsidie zijn ondergebracht in het Algemeen Subsidiereglement Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Dit omvat alle regels voor het aanvragen, beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Binnen de online aanvraagomgeving worden aanvragers begeleid in het aanleveren van de noodzakelijke informatie.

Nieuw in het subsidiehuis is het begrip digitale cultuur, dat de term e-cultuur vervangt. Reden hiervoor is dat de nieuwe generaties makers, ontwerpers en kunstenaars het begrip e-cultuur niet meer herkennen. Bovendien biedt digitale cultuur meer ruimte om de projectvormen die afkomstig zijn uit de voormalige samenwerkingsregelingen met het Mediafonds en het Filmfonds op te nemen.

Aanvraagproces

In de digitale infrastructuur kunnen aanvragers de keuze maken voor een aanvraag gericht op specifieke doelstellingen. Op basis hiervan wordt vervolgens het aanvraagformulier ingevuld, de aanvraag beoordeeld en de verantwoording ingedeeld. Bij de verantwoording wordt aan de hand van een checklist vastgelegd of de aanvraag bijgedragen heeft aan de beoogde doelstelling. In de verslaglegging is bovendien terug te vinden op welke wijze hier vorm en inhoud aan gegeven is. Ook een financiële verslaglegging maakt deel uit van de verantwoording van elke aanvraag.

Daarnaast bevat de aanvraagomgeving enkele criteria, die bijdragen aan een inzichtelijk projectplan en vragen ten behoeve van beleidsinformatie. (type aanvrager; discipline; subdiscipline; doelstelling; projectvorm; geografische spreiding; opbouw van de financiering: subsidie, projectkosten en typen cofinanciering: publiek, privaat, eigen bijdrage).

Binnen het cultuurbeleid is steeds meer aandacht voor een zekere objectivering van de beoordelingscriteria en de wijze waarop deze worden gehanteerd. Hierbij legt de beleidsbrief 'Ruimte

voor Cultuur' de nadruk niet alleen op artistieke kwaliteit, maar voegt daar maatschappelijke waarde, educatie, participatie en geografische spreiding aan toe. De maatschappelijke waarde is in het subsidiehuis verankerd in de reikwijdte van de deelregelingen en artistieke kwaliteit in de doelstellingen. Informatie over de geografische spreiding en het publieksbereik is opgenomen in de communicatiestrategie, die deel uitmaakt van elke aanvraag. Educatie is geen taak die bij het Stimuleringsfonds is belegd binnen de besteding van de cultuurmiddelen.

Stafmedewerkers kunnen per regeling en per subsidieronde de gewenste beleidsinformatie verzamelen en rapporteren aan het Hoofd Subsidies. Met name het continu monitoren van de relatie tussen discipline-doelstelling-financiering-verantwoording biedt de mogelijkheid om de werking van het subsidiehuis snel en efficiënt bij te sturen. Bovendien levert het systeem de informatie die noodzakelijk is voor het opstellen van de jaarrekening. De werking en toepassing van de software wordt door de accountant gecontroleerd bij het opstellen van de jaarrekening.

Het fondsbureau

De medewerkers van het Stimuleringsfonds zijn voor 90% afkomstig uit de creatieve industrie. De medewerkers moeten allereerst in staat zijn om aanvragers goed te begeleiden bij het indienen van een aanvraag. Ze spreken de taal van aanvragers en bewaken de samenhang tussen beleid, uitvoering en verantwoording.

In het beoordelingsproces functioneert het fondsbureau als secretariaat. Voorafgaand aan de sluitingsdatum informeert het de aanvragers over de ondersteuningsmogelijkheden. Direct na de sluitingsdatum controleren de (adjunct-)secretarissen of de aanvraag voldoet aan de formele eisen en of het projectvoorstel inhoudelijk voldoende helder is om aan de adviescommissie voor te leggen. Tijdens de vergadering ziet de secretaris toe op het vertalen van de discussie naar een adviesargumentatie, die is gebaseerd op de doelen van het fonds en de criteria van de regeling. De secretaris heeft tot taak om – indien nodig – de commissie te wijzen op de vereiste om de criteria van de betreffende deelregeling te hanteren. De stafmedewerkers stellen de adviezen op schrift. De secretaris bewaakt tijdens de vergadering per aanvraag of het uitgebrachte advies voldoende beargumenteerd is. De secretaris ziet, in samenwerking met de voorzitter, toe op een consistente behandeling van de aanvragen.

De beoordeling van aanvragen

Per regeling zijn adviescommissies samengesteld. De discipline, doelstelling en beoordelingscriteria bepalen de profielen van de commissieleden en de samenstelling. Bovendien weegt diversiteit mee. Daarbij wordt gelet op de verhouding man/vrouw, leeftijd en diversiteit in achtergrond en de aard van het werkterrein: cultuur, onderwijs & onderzoek en bedrijfsleven. Op basis van profielen worden vacatures bekendgemaakt. Het fonds werft openbaar. Een onafhankelijke selectiecommissie draagt adviseurs ter benoeming voor aan het bestuur.

Inmiddels heeft het Stimuleringsfonds een poule van 120 adviseurs gebouwd. Hiermee kan onafhankelijk en deskundig worden geadviseerd over de grote verscheidenheid aan specialisaties binnen de creatieve industrie en over de grensgebieden met andere culturele disciplines. Het Stimuleringsfonds ondersteunt alleen projecten die buiten de reguliere praktijken vallen en die vernieuwend en

aanvullend zijn binnen het vakgebied. Dit vereist een grote en soms specialistische kennis bij de adviseurs.

De adviescommissie heeft als taak om het bestuur gemotiveerd te adviseren over de voorgelegde subsidieaanvragen aan de hand van het Algemeen Subsidiereglement Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en de deelregeling. Voorafgaand aan de vergadering lezen en beoordelen adviescommissieleden alle aanvragen. De leden geven hun beoordeling (een +,- score) voor de vergadering door aan de secretaris van de adviescommissie. De secretaris maakt op basis hiervan een overzicht, van alle scores, dat tijdens de vergadering voor alle adviseurs beschikbaar is.

Deze globale, individuele beoordeling voorafgaand aan de vergadering heeft meerdere voordelen:

- de adviseurs moeten zich goed voorbereiden op de vergaderingen
- er kan efficiënt worden vergaderd: positief/negatief/twijfelgeval zijn vooraf duidelijk; dit richt het gesprek
- ook een minderheidsstandpunt kan tijdens de vergadering toegelicht worden

De commissie adviseert over de hoogte van te verlenen subsidies en kan aanbevelingen doen over de uitvoering van gehonoreerde projecten. Eventueel kan ze aan honorering voorwaarden stellen. Tot slot hoort het bij haar taak om specifieke aanvragen of kwesties onder de aandacht van het bestuur te brengen.

De commissies adviseren onafhankelijk en houden zich aan de Code Cultuurfondsen. De procedure is vastgelegd in het AO-IC. Het hanteren van de Code wordt steekproefsgewijs gecontroleerd bij de voorbereiding van de jaarrekening.

IV Programmahuis

Nu de creatieve industrie steeds verder uitgroeit is het wenselijk om ongewenste fragmentatie tegen te gaan. De combinatie van een subsidiehuis met een programmahuis is daarbij effectief. Het subsidiehuis is vraaggericht en 'laat duizend bloemen bloeien'. Het is allereerst gericht op het versterken van de vakdisciplines en het netwerk van culturele instellingen. Het programmahuis maakt het aanvullend mogelijk om de krachten te bundelen, actuele vraagstukken te agenderen en nieuwe werkwijzen te verkennen. Bovendien kunnen binnen meerjarige programma's cross-sectorale coalities opgezet worden, gericht op specifieke thema's en vraagstukken. Het Stimuleringsfonds regisseert de uitvoering van de programma's. Subsidie- en programmahuis houden elkaar in evenwicht.

Het programmahuis is een voorwaarde om effectief aan de maatschappelijke, ruimtelijke en internationale doelstellingen te werken. Door het initiëren van specifieke coalities, worden heel uiteenlopende kennisgebieden aan elkaar gekoppeld en nieuwe werkvormen uitgevonden. Het programmahuis is daarom ook een vindplaats van nieuwe werkwijzen en praktijken in binnen- en buitenland.

Een groot deel van de Agenda 2017-2020 wordt gerealiseerd binnen het programmahuis.

Programmahuis

AARO-programma's

transformatie
regio
posities en rollen
zorg
onderwijs

thema's/doelstellingen

talentontwikkeling
internationalisering
onderzoek (thematisch)
onderzoek (methodiek)

creatieve industrie versterken

culturele infrastructuur uitbouwen
samenwerking stimuleren
professionalisering bevorderen

Toelichting AARO-programma Innovatief Opdrachtgeverschap in opdracht van lenM en OCW (PM)
Programma, dat ontwikkeld is om de verschuiving in de rollen, posities en verantwoordelijkheden binnen architectuur en stedenbouw te monitoren en om actief nieuwe werkwijzen te

verkennen en ondersteunen. Centraal staat het oplossen van de gevolgen van de economische crisis en het verdwijnen van de traditionele opdrachtgevers. Het Stimuleringsfonds ondersteunt stadslabs, die experimenteren met nieuwe wijzen van stedelijke ontwikkeling en organiseert kennisontwikkeling en kennisuitwisseling.

Binnen zorg en onderwijs zijn met de privatisering en decentralisatie complexe huisvestingsopgaven ontstaan. Opdrachtgevers zoeken naar nieuwe werkwijzen, waarin kostenoptimalisatie samengaat met kwaliteit. In de doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap zijn de inhoudelijke visie op het gebruik en de omgevingskwaliteit nog te vaak een sluitpost.

Het Stimuleringsfonds beoogt deze beide programmalijnen te continueren, waarbij de nadruk zal liggen op kennisverdieping en kennisuitwisseling.

Toelichting AARO-programma's in opdracht van lenM (PM)

Deze programma's richten zich op de schaal van stad en regio en kennen een vaste structuur en financiering. Via Open Oproepen nodigt het Stimuleringsfonds architecten, stedenbouwers en landschapsarchitecten uit om onderzoek te doen naar een actuele opgave. De opgaven worden in overleg met lenM vastgesteld. Samenwerking met andere (wetenschappelijke) disciplines, opdrachtgevers en maatschappelijke partners is veelal voorwaarde, om een onderzoeksproject qua kennis, ervaring en financiering stevig te kunnen verankeren. Het Stimuleringsfonds is een actieve speler in het bouwen van learning communities rond specifieke onderzoeksthema's.

Het Stimuleringsfonds bepleit de aandacht voor de verschillende schaalniveaus in het urbanisatieprogramma te handhaven en de kennisuitwisseling met andere lead partners en de praktijk beter te organiseren.

De impact van deze AARO-programma's zal worden versterkt door het programma Methodiekontwikkeling Ontwerpend Onderzoek, dat het Stimuleringsfonds initieert. Binnen dit programma zal ook de uitwisseling tussen de verschillende ontwerpdisciplines, die deel uitmaken van de creatieve industrie, worden bevorderd. Bovendien biedt aansluiting bij het programma Internationalisering Ontwerpsector, dat het Stimuleringsfonds uitvoert in opdracht van OCW en BuZa, ook mogelijkheden tot kennisontwikkeling in eigen land. De kennis en ervaring die ontwerpers internationaal opdoen, kan gedeeld worden met vakgenoten en opdrachtgevers. Hierbij is het agenderen van de humanitaire agenda een speerpunt.

Toelichting AARO-programma's in opdracht van OCW (PM)

De programma's Onderwijs- en Zorghuisvesting maken verdieping mogelijk van het onderzoek naar twee belangrijke maatschappelijke sectoren in transitie. Qua vorm en inhoud bieden deze programma's de vrijheid om specifieke werkwijzen te ontwikkelen in samenwerking met relevante partners. In beide programma's kunnen ook ontwerpers en makers uit andere disciplines van de creatieve industrie deelnemen.

Onderwijshuisvesting

Het onderwijsprogramma heeft de veranderingen in het beroepsonderwijs voor jongeren als centraal thema. Veronderstelling is dat de praktijken uit de creatieve industrie inzichten kunnen bieden

die van belang kunnen zijn voor de inrichting van het maakgerichte beroepsonderwijs. Om dit te toetsen zijn samenwerkingsverbanden geïnitieerd van culturele instellingen met onderwijsinstellingen. Nog voordat de eindresultaten bekend zijn, is de interesse vanuit het onderwijs gewekt, omdat de experimenten aansluiten bij de innovatie van vooruitstrevende onderwijsinstellingen. Ook wordt samengewerkt met het Platform Makers Education, dat qua opzet vooral de nadruk legt op de impact van technologie op het onderwijs.

Een tweede onderzoekslijn binnen het onderwijsprogramma is de analyse van de recent gebouwde ROC's. Welke onderwijsvisies lagen ten grondslag aan de vele grootschalige onderwijsgebouwen? En in hoeverre bieden ze mogelijkheden voor de accommodatie van het toekomstig onderwijs? Dit onderzoek wordt gedragen door architecten en ontwerpers, die ook internationale vergelijkingen benutten. In de combinatie van beide onderzoekslijnen ontstaan nieuwe inzichten, die vertaald worden naar de onderwijspraktijk.

De kennis en ervaring die inmiddels opgedaan is zal in 2017-2020 aangewend worden om experimentele samenwerkingstrajecten op het grensvlak van onderwijs en praktijk op te zetten. De volgende stap is dat de experimenten onderdeel worden van het reguliere beroepsonderwijs. Hierbij worden grenzen binnen het beroepsonderwijs doorbroken en lokaal nieuwe coalities opgezet met culturele instellingen en creatieve praktijken.

Zorghuisvesting

Het programma Zorghuisvesting is thematisch bepaald door de veranderingen in het beleid ten aanzien van de zorg en de gevolgen daarvan voor de zorgomgeving. Voor de uitvoering van enkele onderzoeksthema's zijn Open Oproepen uitgeschreven, waar interdisciplinaire teams zich voor konden aanmelden. Binnen het onderzoeksprogramma Ontwerp & Dementie is, in samenwerking met zorgverlener Cordaan, de kennis en ervaring van wetenschappers, zorgprofessionals, producenten en ontwerpers samengebracht om op locatie ruimtelijke interventies uit te testen, die de interieurs van bestaande zorggebouwen verbeteren. Een andere Open Oproep richt zich op het ontwerpen van een gasthuis voor de 21e eeuw; een zorgvoorziening voor degenen die door de decentralisatie en bezuinigingen buiten de officiële zorg vallen en geen vangnet hebben in de participatiesamenleving.

De resultaten van Ontwerp & Dementie zijn in 2016 gedeeld en getest. Speciale aandacht is er voor de consequenties voor de zorgverlening én voor de inrichting van ontwerp- en bouwprocessen. Resultaten dienen als onderlegger voor nieuwe pilots binnen het AARO-programma Innovatief Opdrachtgeverschap. Het AARO-programma Zorg richt zich op nieuwe vormen van experimenteel en specialistisch ontwerpend onderzoek. Daarnaast bevraagt het AARO-programma Zorg de lacunes die ontstaan door de transitie in de zorg, stimuleert het nieuwe vormen van zorgverlening en huisvesting en richt het zich op het delen van kennis over 'best practices'.

Impact creatieve industrie versterken

De creatieve industrie wordt allereerst gedragen door het rijk geschakeerde veld van ontwerpers, makers en kunstenaars. Daar horen evengoed architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten bij als productontwerpers, illustratoren, grafisch ontwerpers, mode- en sieraadontwerpers en makers en kunstenaars uit de digitale cultuur. Om de impact van dit veelzijdige, maar ook gefragmenteerde veld te versterken is ook

een veelzijdig, professioneel en geografisch verspreid netwerk van instellingen noodzakelijk. Dit netwerk is momenteel nog niet optimaal geëquipeerd. Het netwerk is historisch gegroeid, komt voort uit heel verschillende initiatieven en beleidscontexten en is ook nu nog zeer verschillend qua opzet, programma, bereik en omvang. In de afgelopen periode is gebleken dat door de recente bezuinigingen in de cultuursector veel instellingen slechts met kunst en vliegwerk in staat zijn om hun ambities waar te maken en hun verantwoordelijkheid te nemen. Daarnaast verandert ook de context waarbinnen de instellingen opereren. Er ontstaat nu een bewustzijn dat er gewerkt kan en moet worden aan een samenhangend netwerk van culturele instellingen, dat gezamenlijk de creatieve industrie versterkt en representeert. Om de positie van de culturele instellingen te versterken zullen drie programmalijnen worden uitgezet. Hierbij zal vanaf het begin nauw worden samengewerkt met de instellingen.

Allereerst zal het Stimuleringsfonds samenwerken met de instellingen, die zich inmiddels verenigd hebben om de positie van de creatieve industrie in het cultuurpolitieke debat te versterken. Ten tweede zullen mogelijkheden om het netwerk te vergroten worden benut. Te beginnen met het identificeren van instellingen, die zich niet rekenen tot de creatieve industrie maar die met hun activiteiten er wel een bijdrage aan (kunnen) leveren. Daartoe behoren bijvoorbeeld musea, platforms en werkplaatsen. Bovendien zullen specifieke behoeften van de instellingen worden geïnventariseerd en kan het Stimuleringsfonds in overleg met de instellingen bijdragen aan het vergroten van de zichtbaarheid, het stimuleren van nieuwe samenwerkingsverbanden en het versterken van de rol als opdrachtgever/producent.

V Culturele Infrastructuur Creatieve Industrie

Door de bezuinigingen, die met ingang van 2013 zijn doorgevoerd, is ongeveer de helft van de voormalige BIS-instellingen binnen architectuur, vormgeving en digitale cultuur, verdwenen. Voor de overige voormalige BIS-instellingen is in de periode 2013-2016 een beperkt geoormerkt budget beschikbaar gesteld. Zij konden hier een beroep op doen door bij het Stimuleringsfonds een aanvraag in te dienen voor tweejarige programma's. De toegekende middelen zijn per instelling in meerdere gevallen substantieel verlaagd. Deze bezuiniging heeft tot gevolg dat instellingen, die op internationaal niveau toonaangevend zijn, alleen nog kunnen functioneren door hun kernactiviteiten mede te financieren uit diensten die worden verleend aan bedrijven, overheden of maatschappelijke partners. Dit versterkt de inbedding van deze culturele instellingen in maatschappelijke en economische systemen, maar brengt het risico met zich mee dat ze hun culturele autonomie en slagkracht verliezen. Daarmee staat de vrije experimenteer- en onderzoeksruimte onder druk. Dit wordt nog versterkt doordat de combinatie van projectmatige financiering met een beperkte financiële stabiliteit, participatie in meerjarige (internationale) onderzoekstrajecten in de weg staat. In het cultuurbeleid 2017-2020 is deze situatie vooralsnog niet opgelost. Bij het Stimuleringsfonds is het budget niet uitgebreid, zodat er de komende jaren geen zicht is op herstel.

In het rijke werkterrein van de creatieve industrie zijn belangrijke publieke taken, zoals talentontwikkeling, educatie, innovatie en publieksparticipatie nu belegd bij een divers palet aan instellingen, die uitsluitend projectmatig worden gefinancierd. Labs, platforms, werkplaatsen, presentatie instellingen en festivals met een meerjarig perspectief, zijn echter noodzakelijk om het zeer diverse en gefragmenteerde veld van ontwerpers, makers en kunstenaars binnen de creatieve industrie te ondersteunen in hun bijdrage aan deze publieke taken. Bovendien zijn de instellingen noodzakelijk vanwege hun bijdrage aan autonoom en toegepast onderzoek, deelname aan en initiëren van experimentele coalities, analyse, debat en reflectie. De instellingen zijn bovendien cruciaal voor het exploreren van de mogelijkheden om jongeren actief te laten participeren in een nieuwe maakcultuur, waarin beeld, technologie en maatschappelijk engagement samenkomen. Daarom zal het Stimuleringsfonds, in samenwerking met de culturele instellingen, zich ook de komende jaren blijven inzetten voor een herwaardering van de toegepaste kunsten c.q. de creatieve industrie binnen het cultuurbeleid.

Stakeholders topsectorenbeleid

De BIS creatieve industrie bestaat sinds 2013 uit HNI en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, die beiden ook rollen en taken toebedacht kregen binnen het topsectorenbeleid van EZ. De uitvoering hiervan komt ten laste van het cultuurbudget. Qua governance wringt dit, omdat de verantwoording ten aanzien van economische doelstellingen niet past binnen de kaders van het cultuurbeleid. Terwijl de inbedding in het cultuurbeleid is verzwakt, is vanuit het topsectorenbeleid de nadruk op afstemming en samenwerking juist versterkt.

Stakeholders in de uitvoering van het beleid zijn het Topteam, de Council, de Federatie Creatieve Industrie en CLICK.nl. Deze organen, die uitvoering geven aan het topsectorenbeleid, opereren binnen andere beleidskaders. Een essentieel verschil tussen cultuurbeleid en economisch beleid is dat het eerste specifiek is en het tweede generiek. Binnen het inhoudelijke cultuurbeleid worden de specifieke eigenschappen van verschillende disciplines juist gerespecteerd en zijn uniciteit, diversiteit en verscheidenheid belangrijke waarden.

Het EZ-instrumentarium is echter generiek en gericht op industriële, seriematige productie. Cultuurbeleid vergt andere werkvormen, coalities en toonzetting dan het topsectorenbeleid. Er is in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in een goede afstemming met het Topteam, de Council, de Federatie en CLICK.nl. Het Stimuleringsfonds zal haar bijdrage aan de uitvoering van de drie Agenda's uit het topsectorenbeleid verder uitbreiden, met het cultuurbeleid als inhoudelijk kader, waarbinnen ook verantwoording kan worden afgelegd. Het overleg met de stakeholders uit het topsectorenbeleid wordt gecontinueerd.

Het Stimuleringsfonds ziet het als een eerste verantwoordelijkheid om in samenwerking met het veld van architecten, ontwerpers, makers en instellingen het cultuurbeleid uit te werken en vorm te geven. Daarom hecht het fonds veel belang aan evaluaties van gevoerd beleid, expertmeetings en debatten ter voorbereiding van nieuwe activiteiten en samenwerking bij het opzetten en de uitvoering van het programmahuis. Het fonds kan zich, als een van de twee BIS-instellingen, niet veroorloven om zich afstandelijk op te stellen. In het toekomstig beleid continueert het fonds haar inzet om verbindingen tot stand te brengen tussen instellingen, praktijk en onderwijs, om het werkterrein van de creatieve industrie zo sterk mogelijk te maken. Bovendien vervult het fondsbureau een brugfunctie tussen praktijk en de betrokken ministeries. Het voert regelmatig gesprekken met OCW, BuZa en IenM over de voortgang van de activiteiten en over de ontwikkelingen in het veld. Voor de creatieve industrie is het verder vanzelfsprekend om de samenwerking te versterken met de maatschappelijke en publieke (semi-)sector. Dat is een vruchtbare praktijk, waarin de toegepaste kunsten een hoogwaardige en lange traditie hebben. Midden in de samenleving kan de creatieve industrie haar maatschappelijke meerwaarde verder ontwikkelen en het werkterrein vergroten.

Het Stimuleringsfonds en Het Nieuwe Instituut

Een specifieke stakeholder van het fonds is HNI. De praktijken van beide instellingen zijn complementair. HNI maakt haar eigen programma, beschikt over een internationaal toonaangevend archief op het gebied van architectuur en stedenbouw, heeft de ruimte om eigen tentoonstellingen vorm te geven en om in eigen huis bijeenkomsten en debatten te organiseren. Het is het huis van de creatieve industrie.

Het Stimuleringsfonds maakt activiteiten van anderen mogelijk. Het financiert en ondersteunt inhoudelijk de ontwikkeling van creatieve praktijken. Ook in de samenwerking zijn de instellingen daardoor complementair. Nu de reorganisaties afgerond zijn, ontstaan de contouren van de wijze waarop deze complementariteit effectief gemaakt kan worden. Om de specifieke werkvormen van een fonds en een instituut te kunnen combineren, is het wenselijk om thematisch samen te werken en om ketens te componeren. De eerste experimenten tonen aan dat hierbij maatwerk een voorwaarde is. Er zijn geen generieke modellen, ook omdat elke instelling een eigen dynamiek, veld van stakeholders en bedrijfsvoering kent. Onderzoek is bijvoorbeeld een gemeenschappelijk werkterrein.

Bij HNI is dit gerelateerd aan het archief en aan de voorbereiding van manifestaties en tentoonstellingen in eigen huis en op internationale podia. Het Stimuleringsfonds ondersteunt ontwerp, praktijkgericht onderzoek van ontwerpers, makers en instellingen. Een ander voorbeeld is de profilering op internationale podia. HNI heeft de mogelijkheid om zelf tentoonstellingen te organiseren, bijvoorbeeld tijdens de Architectuuriënnale in Venetië.

Het Stimuleringsfonds opereert ook hier vraaggericht en maakt in Venetië kleine presentaties mogelijk van architecten die uitgenodigd zijn voor deelname aan de Biënnale op diverse locaties in de stad.

Om de samenwerking te versterken verkennen fonds en instituut gemeenschappelijke thema's. Hierbij kan het gaan om de verdieping van specifieke vakgebieden, zoals de herinterpretatie en belang van het 'interieur'. Maar ook om het organiseren van ketens, waarin werkvormen van beide instellingen elkaar versterken.

VI Lerende organisatie

Waarom verandering een constante is

Het Stimuleringsfonds zet aan tot nieuwe denkrichtingen, de ontwikkeling van nieuwe praktijken en experimenten. Dit impliceert dat de staf en de adviescommissies zich bij beoordeling en advisering voortdurend moeten afvragen in hoeverre projecten daadwerkelijk kwalitatief tot de voorhoede behoren. Bovendien streeft het fonds ernaar dat in alle geledingen van de organisatie men zich bewust is van de bijdrage die de eigen werkzaamheden leveren aan de missie en de doelstellingen.

Het Stimuleringsfonds is een relatief jonge organisatie; verreweg de meeste van de 22 medewerkers is tussen de 30 en 35 jaar. Staf en secretariaat bestaan vooral uit ontwerpers en makers of hebben qua opleiding en werkervaring een achtergrond in de creatieve industrie. Inhoudelijke professionaliteit, betrokkenheid bij het veld en servicegerichtheid staan centraal in het aannamebeleid. Specialistische kennis op juridisch en financieel terrein, de salarisadministratie, website en ict-beheer zijn uitbesteed.

Stimuleren is de kerntaak van het fonds. Het fonds is professioneel, betrokken, bekend met de ontwikkelingen in het veld, maar ook open, transparant en gastvrij. Deze doelstelling bepaalt de bedrijfsvoering waarin de teams die aan specifieke regelingen werken, inhoudelijk, financieel en organisatorisch de gehonoreerde projecten begeleiden. De medewerkers die de dossiers innemen, zijn ook verantwoordelijk voor het monitoren en de verslaglegging en afronding van de dossiers. Zij verwerven daardoor in hun dagelijks werk veel expertise over de opzet, inhoud, resultaten en financiering van projecten binnen de creatieve industrie.

Deze expertise kunnen ze inzetten bij het begeleiden van nieuwe aanvragers. Bovendien kan de staf analyses maken van behaalde resultaten en evaluaties voorbereiden met behulp van de specifieke software waarmee het Stimuleringsfonds werkt. De stafmedewerkers controleren ook de financiële verantwoording, aangezien de honorering onder andere is gebaseerd op de samenhang tussen de inhoudelijke opzet, deskundigheid en financiering. Om uniformiteit in de bedrijfsprocessen te borgen zijn alle procedures en handelingen nauwkeurig beschreven en wordt de uitvoering hiervan systematisch gecontroleerd.

Aanvragers onverminderd positief over het Stimuleringsfonds

Binnen anderhalf jaar is twee keer een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. In 2014 was dit onderdeel van de zelfevaluatie ter voorbereiding van de visitatie. Dat onderzoek had het karakter van een nulmeting, omdat het Stimuleringsfonds pas in 2013 van start was gegaan. Eind 2015 is opnieuw een onderzoek uitgevoerd, waaruit opnieuw een positief oordeel naar voren komt. Dit betreft het imago van het fonds, de professionaliteit en de kwaliteit van de dienstverlening. Het Stimuleringsfonds heeft inmiddels een duidelijk profiel ontwikkeld, dat door de aanvragers wordt gewaardeerd. Men herkent de culturele positionering en de maatschappelijke meerwaarde en geeft aan dat economische meerwaarde geen nadruk behoeft. De grote kracht van het Stimuleringsfonds is opnieuw de inzet en deskundigheid van de staf. Liefst 77% is positief over de dienstverlening, de bereikbaarheid, de behulpzaamheid en de goede en duidelijke advisering van de staf. Verbeterpunten betreffen met name het beleid ten aanzien van crossovers en internationalisering. Aanvragers leggen de vinger op de zere plek: de beleidsmatige afbakening van het werkterrein van de creatieve industrie is onduidelijk. Dit is het sterkst in de complexiteit van het internationale

beleid, waarin meerdere ministeries en een groot aantal stakeholders participeren. Andere verbeterpunten zijn de informatievoorziening via de website en de online aanvraagomgeving. Op basis van een verdiepend vervolgonderzoek worden verbeteringen geïmplementeerd.

Positieve respons visitatiecommissie

De visitatiecommissie heeft zich in 2014 positief uitgelaten over de zes cultuurfondsen. Het beleid, de bedrijfsvoering en de kwaliteitsbewaking zijn op orde, het behandelen van aanvragen gebeurt zorgvuldig, stakeholders worden regelmatig geraadpleegd en de fondsmedewerkers zijn betrokken en gemotiveerd. Dat ziet de visitatiecommissie als een prestatie, gezien de vele veranderingen waarmee de cultuurfondsen zijn geconfronteerd: reorganisaties, bezuinigingen, het verdwijnen van sectorinstituten, nieuwe taakstellingen en de opbouw van nieuwe werkorganisaties. De algemene aanbevelingen van de visitatiecommissie aan de cultuurfondsen zijn in het fondsenoverleg besproken. In de bijlage over de samenwerking tussen de fondsen zijn de vervolgacties uitgewerkt, zoals het verbeteren van de samenwerking op de werkvloer en het leren van ‘best practices’.

De visitatie vond plaats in het tweede jaar van het nieuwe Stimuleringsfonds. De visitatiecommissie is positief over datgene wat reeds is bewerkstelligd. ‘Het fonds is een open, benaderbare en lerende organisatie waarmee de achterban zich snel lijkt te identificeren. Het Stimuleringsfonds bewaakt de *culturele invalshoek* van waaruit het de kunstpraktijken dient te benaderen goed. Het Stimuleringsfonds is een platte organisatie met gemotiveerde, overwegend jonge medewerkers die uit een van de disciplines voortkomen. Er wordt structureel kennis opgebouwd en gedeeld in de organisatie.’ De kern van de aanbevelingen van de commissie betreft het bewust vormgeven aan de toekomst van de eigen doelstellingen en praktijk. Twee onderwerpen, die explicieter aandacht verdienen in toekomstig beleid zijn de verankering van integriteit en het bevorderen van diversiteit. Bovendien wijst ze op de mogelijkheden om de programma’s die het fonds uitvoert beter te profileren. Daarbij gaat het met name om de bijdrage die de programma’s leveren aan de omgang met maatschappelijke vraagstukken.

Voor de fondsorganisatie was de visitatie een nuttige ervaring. De voorbereiding, in de vorm van een zelfevaluatie, gaf de nog jonge organisatie een gezamenlijk gedeeld inzicht in de specifieke aard, werkwijze en ambities van het fonds. Bovendien stimuleerde het gesprek met de visitatiecommissie tot een nog meer zelfbewuste stellingname ten aanzien van beleidsmatige en organisatorische processen. De keuze voor een stevige verankering in het cultuurbeleid is continu bewaakt in de werkprocessen en het is een centraal thema in het beleid voor 2017-2020. De aanbevelingen over integriteit zijn verankerd in de bedrijfsprocessen verankerd en vastgelegd in het AO-IC (risico beheersing en controle systeem). De accountant heeft bij de controle op de jaarrekening de werking van het AO-IC gecontroleerd. Hieruit kwamen slechts minieme verbeterpunten voort, die inmiddels zijn doorgevoerd.

Governance Code Cultuur

Bij het vormgeven aan het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, eind 2012, zijn nieuwe Statuten en Reglementen voor bestuur en Raad van Toezicht opgesteld, die geheel in lijn zijn met de Governance Code. Aanvullend zijn nog verbeteringen aangebracht:

een voorbeeld is het vermelden van nevenfuncties van de leden van de RvT op de website. Conform de Code is het wenselijk regelmatig de werkzaamheden van de controlerend accountant te evalueren in de RvT. Deze kan ook de periodieke selectie van een nieuwe accountant initiëren. Het Stimuleringsfonds heeft deze procedure in 2014 doorlopen. Uit de selectie kwam Baker Tilly Berk naar voren als beste keuze.

Naast de Governance Code onderschrijft het Stimuleringsfonds de Code Cultuurfondsen, die per 1 mei 2013 van kracht is. De code waarborgt transparantie, zorgvuldige samenstelling van commissies en vermindering van belangenverstrengeling bij de uitoefening van de publieke taak. De code is onderdeel van de arbeidsvoorwaarden, zodat schijn van belangenverstrengeling binnen alle organen van de organisatie wordt vermeden. De bestuurder is betrokken geweest bij de totstandkoming van de beide codes. Indien er bijzonderheden zijn in de vergaderingen van de adviescommissies, dan worden deze gemeld in de aanbiedingsbrieven bij de adviezen, gericht aan het bestuur. Alle procedures zijn vastgelegd in het AO-IC, dat jaarlijks wordt aangepast aan eventuele wijzigingen in de werkwijzen.

Code Culturele diversiteit

Een kerntaak van het Stimuleringsfonds is het versterken van de verwevenheid van creatieve industrie en maatschappij. Een aspect hiervan is het bevorderen van de aandacht voor de toenemende segregatie en de rol die culturele diversiteit hierbij speelt. Het Stimuleringsfonds ambieert een organisatie te zijn waarin culturele diversiteit onderdeel is van haar DNA, waar het belang ervan wordt erkend en uitgedragen. Deze ambitie richt op de vier pijlers: programma, publiek, personeel en partners, zoals benoemd in de Code Culturele Diversiteit. Intern krijgt deze ambitie vorm door een bewustwordingstraject rondom diversiteit op te zetten. Het doel hiervan is dat het bevorderen van diversiteit een integraal en natuurlijk onderdeel zal zijn in alle geledingen en werkzaamheden van het fonds. Bovendien boort het Stimuleringsfonds nieuwe netwerken aan bij de werving van nieuwe medewerkers, commissieleden en toezichthouders en bij het initiëren van nieuwe samenwerkingsverbanden. In de evaluaties met de commissies zal specifiek aandacht gevraagd worden voor de voortgang op dit terrein. Daarnaast biedt programmahuis ruimte om het bevorderen van diversiteit op te nemen in het agenderen van specifieke opgaven. Met name de AARO-programma’s gericht op stedelijke vraagstukken, onderwijs en zorg.

De samenwerking met de cultuurfondsen en met Binoq Atana wordt gecontinueerd.

SMART

Een van de aanbevelingen van de visitatiecommissie is om gericht naar specifieke resultaten toe te werken. De commissie raadt aan om de doelstellingen explicieter te formuleren. Het beleidsplan is gebaseerd op het vrij gedetailleerde beleidskader van OCW. Het Stimuleringsfonds voegt hier met een Agenda met kwalitatieve doelstellingen aan toe, die tevens een interpretatie vormen van het beleidskader.

Op basis van het klanttevredenheidsonderzoek 2015 en het daaraan gekoppelde spiegelonderzoek, dat binnen de organisatie heeft plaats gevonden, kunnen tevens de kwantitatieve streefwaarden voor een toekomstig onderzoek worden vastgelegd.

Op dit moment zijn er nog teveel onzekerheden over de toekomstige middelen, om kwantitatieve streefwaarden vast te stellen. Een opzet voor de belangrijkste streefwaarden omvat in ieder geval:

- aantal aanvragen en verleende subsidies
- percentage nieuwe aanvragers
- percentage ingediende en gehonoreerde bezwaarschriften
- percentage verleende subsidies in relatie tot de doelstellingen
- aantal samenwerkingsinitiatieven cultuurfondsen
- percentage/aantal door aanvragers toegepaste Code Culturele Diversiteit
- percentage diversiteit in RvT, commissies, personeel
- percentage tevredenheid stakeholders
- percentage tevredenheid medewerkers

Organisatie bestuur en toezicht

Het Stimuleringsfonds is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). Conform de Statuten werkt het Stimuleringsfonds met een bestuur en Raad van Toezicht. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze organen zijn vastgelegd in de Statuten en de Reglementen voor bestuur en RvT. Jaarlijks voert de RvT een zelfevaluatie uit.

De RvT streeft een goede balans na in de samenstelling tussen leeftijd, geslacht, nationaliteit, ervaring en culturele achtergrond. Bovendien wordt verwacht dat de leden over een uitgebreid netwerk beschikken in een of meerdere werkterreinen van het fonds. Gezamenlijk beschikken de leden over:

- affiniteit met de maatschappelijke ambities
- academisch denkniveau
- kennis van en ervaring met politieke en/of bestuurlijke besluitvormingsprocessen
- strategisch inzicht
- communicatieve vaardigheden
- onafhankelijke oordeelsvorming én samenwerkingsgericht
- rolvast, conform de Code Cultural Governance

De leden worden benoemd door de minister van OCW. De benoeming van de leden van de RvT geldt voor vier jaar met eenmaal een mogelijkheid tot herbenoeming van vier jaar. De minister verwacht een gemotiveerde voordracht van meerdere kandidaten door de RvT bij wijziging van de samenstelling.

Binnen de RvT zijn een auditcommissie en een remuneratiecommissie ingesteld. Beide commissies bestaan uit twee leden. De auditcommissie vergadert minimaal eenmaal per jaar met de bestuurder en accountant over de jaarrekening. De remuneratiecommissie bespreekt minstens eenmaal per jaar met de bestuurder het functioneren. Beide commissies brengen verslag uit aan de RvT.

Minimaal vier maal per jaar vergaderen RvT en bestuur aan de hand van een jaaragenda en bespreken ze actuele ontwikkelingen. Indien wenselijk heeft de bestuurder informeel overleg met de voorzitter van de RvT. Bij de beleidsvorming en beleidsuitvoering wordt de bestuurder bijgestaan door het managementteam. Wekelijks vindt overleg plaats met de bestuurder en het managementteam dat bestaat uit de hoofden subsidies, bedrijfsvoering en communicatie.

VII Belang van beleidsinformatie

Het financieel beheer

Het Stimuleringsfonds werkt met een specifiek risico beheersing en controle systeem. Het systeem is gebaseerd op functiescheiding en op dubbele controles op aangegane verplichtingen, bestedingen en betalingen. Het Handboek AO-IC beschrijft uitvoerig de dagelijkse werkwijze met betrekking tot subsidieaanvragen, adviescommissies, bezwaren en klachten, interne en publieke evaluaties, inkoop, betalingen, financiële administratie, P&O en bestuur. Per proces zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden per functie vastgelegd. De staf wordt intern opgeleid om de samenhang tussen beleid, uitvoering, controle en verantwoording in hun dagelijkse werkzaamheden te bewaken. Omdat stafmedewerkers bijna zonder uitzondering een achtergrond hebben in de ontwerpwereld, krijgen ze tevens een interne opleiding op maat over juridische en financiële aspecten en een training projectmanagement.

Het Stimuleringsfonds is verplicht het beheer van de banktegoeden onder te brengen bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren). Het depositobeleid is vastgesteld door de Raad van Toezicht en is onderdeel van de AO-IC. Periodiek vindt interne controle plaats door het hoofd bedrijfsvoering op naleving van de procedures in de voorbereiding van financiële rapportages. De externe accountant rapporteert jaarlijks over het financieel beheer in het accountantsverslag. De accountant heeft over 2014 geen afwijkingen of risico's geconstateerd in de bedrijfsvoering. De beheersmaatregelen zijn effectief en volledig.

Evalueren en leren

Het werkterrein van de creatieve industrie onderscheidt zich qua werkvormen van de publieksgerichte kunsten. De wijze waarop de cultuurfondsen hun beleidsinformatie dienen te verzamelen en aanbieden is sterk geënt op de praktijken binnen de podiumkunsten en beeldende kunst. De formats houden geen rekening met praktijken, die in de eerste plaats gericht zijn op onderzoek, experiment, ontwerpen en maken. Voor zover van toepassing verzamelt het Stimuleringsfonds kwantitatieve informatie, die inzicht geeft in het bereiken van bepaalde doelstellingen. Daarnaast is een systeem van evaluaties ontwikkeld, waarin zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie wordt gegenereerd.

Evaluatie per subsidieronde

De adviescommissies, bestaande uit externe deskundigen, kijken na iedere subsidieronde terug op de advisering. Daarin bespreekt de commissie wat opviel bij de aanvragen en verleningen en constateert of er eventuele discrepanties ontstaan tussen de inhoud van de aanvragen en de doelstellingen en reikwijdte van de regeling. Daarnaast kan de commissie zich uitspreken over behaalde resultaten van lopende en afgeronde projecten, of wat haar opvalt over de ontwikkelingen binnen het werkterrein. De secretaris neemt de bevindingen op in de aanbiedingsbrief bij de adviezen aan het bestuur. Het bestuur kan met de secretaris eventuele actiepunten bespreken.

Jaarlijkse interne evaluatie

Eenmaal per jaar is een uitgebreide evaluatie met de adviescommissie. De secretaris bereidt de evaluatie voor. Hij verzamelt relevante gegevens, zowel kwantitatief als kwalitatief en agendeert eventueel specifieke onderwerpen. Tijdens deze jaarlijkse evaluatie blikt de adviescommissie op een langere periode terug en kijkt ook vooruit. De commissie evalueert ook de procedure van advisering, waaronder de opzet van het aanvraagformulier; de werkwijze met doelstellingen en prioriteiten; de samenstelling en deskundigheid van de commissie en de rol van het fonds. Verder kan de commissie hier uitgebreider ingaan op de ontwikkelingen in het veld in relatie tot het beleid van het fonds. Bij deze evaluatie zijn ook het bestuur en het hoofd subsidies aanwezig. De secretaris stelt een verslag op en legt dit voor aan het managementteam. Naar aanleiding van deze evaluatie kunnen het beleid of de werkwijze worden bijgesteld.

Publieke evaluaties

Minimaal eenmaal per jaar organiseert het Stimuleringsfonds publieke debatten over actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Doel is om met het publiek in gesprek te gaan over de wijze waarop het Stimuleringsfonds haar instrumentarium en werkwijze inzet. De debatten zijn inhoudelijk van karakter en kunnen qua opzet van elkaar verschillen. Aanleiding is meestal een vermoeden, al dan niet afkomstig uit een van de evaluaties van de adviescommissies, om bepaalde thema's te agenderen. Ook kan het bestuur of het managementteam thema's aandragen. Het doel is in de eerste plaats om inzicht te krijgen of het gevoerde beleid voldoende stimulerend is voor de ontwikkelingen in het veld. De secretaris bereidt deze evaluatie voor met een analyse van bijvoorbeeld resultaten uit de behandeling van aanvragen, de evaluatie met de commissie of gesprekken met het veld. Op basis hiervan wordt een inhoudelijk programma voor een publieke presentatie en discussie ontwikkeld. De leiding is in handen van een onafhankelijke

voorzitter. De bijeenkomst wordt aangekondigd in de nieuwsbrief en is vrij toegankelijk. De secretaris stelt het verslag op en maakt, in samenwerking met communicatie, de uitkomsten bekend. Eventuele vervolgacties worden in het managementteam besproken en voorgelegd aan het bestuur.

In het afgelopen jaar hebben twee publieke evaluaties plaatsgevonden. Deze waren gericht op de ontwikkelingen in de verschillende sectoren binnen het werkterrein van het Stimuleringsfonds. In december 2013 vond een debat plaats over vormgeving; dit voorjaar stonden de ontwikkelingen in de digitale cultuur centraal. In september volgt een publiek debat over de veranderingen in de architectuurpraktijk.

Publieke verantwoording

De website fungeert als een publiek toegankelijk archief. Alle gehonoreerde projecten worden met een korte beschrijving op de website geplaatst. Dit is ook een bron van informatie voor nieuwe aanvragers. Deze kunnen leren van eerdere projecten en hun voorstellen aanscherpen.

Jaarverslag en jaarrekening

Het jaarverslag en de jaarrekening geven inzicht in de resultaten van het gevoerde beleid over een jaar. Deze documenten dienen ter verantwoording aan de Raad van Toezicht en aan het ministerie van OCW. De jaarrekening wordt opgesteld conform het Handboek Cultuurfondsen van OCW. Daarnaast brengt het Stimuleringsfonds een publieksversie uit, die voldoet aan de verplichtingen opgelegd aan een zbo. Bovendien is op de website een uitgebreid activiteitenverslag te vinden, dat veel meer aandacht besteedt aan uitgevoerde projecten.

Het is noodzakelijk om het effect van de besteding van publieke middelen te kunnen verantwoorden. Het continu monitoren van de keten beleid-discipline-doelstelling-uitvoering-financiering-verantwoording geeft het bestuur en de RvT de mogelijkheid om het ministerie van OCW en andere relevante stakeholders (ministeries IenM en Buitenlandse Zaken) inzicht te geven in de behaalde resultaten. Hierbij gaat het onder andere om:

- evaluatie/onderzoek regelingen
- sectorinformatie
- gegevens gesubsidieerde instellingen
- overige activiteiten en onderzoek
- effectieve subsidieafhandeling
- effectiviteit instrumentarium
- effectiviteit bedrijfsvoering

VIII Financiën en begroting

Het Stimuleringsfonds voert een verantwoord en solide financieel beleid, waarbij middelen optimaal worden ingezet voor de doelstellingen van het beleid en tegelijkertijd de risico's in de organisatie voldoende worden afgedekt. Risico's worden afgedekt door procedures, borgen van continuïteit en het managen van risico's. Bij de meerjarenbegroting heeft het fonds de vrije ruimte om budgetten aan regelingen te verdelen. Er zijn dan ook geen budgetten vermeld in het beleidskader.

In 2015 heeft intensief overleg plaatsgevonden tussen het ministerie van OCW en de cultuurfondsen, en is overeenstemming bereikt over de berekening van de apparaatskosten, voorheen beheerlastennorm. De uitkomst is verwerkt in het nieuwe format voor de meerjarenbegroting. De nieuwe opzet maakt kosten met betrekking tot beleidsuitvoering en kosten die onder het 'apparaat' vallen inzichtelijk en transparant.

Het vierjarig budget bedraagt € 53 miljoen, en is als volgt opgebouwd:

- **Subsidie OCW activiteitenlasten:**
€ 45.824.000
- **Programma OCW AARO:**
€ 3.400.000
- **Programma OCW Internationaal:**
€ 4.000.000
(incl OCW HGIS € 800.000)
- **Programma Talentontwikkeling:**
€ 567.000
(bestemmingsfonds OCW cultuurfondsen)

Voor de festivalregeling is totaal € 408.000 voor 2017-2020 beschikbaar gesteld. Dit budget is aangevuld tot € 2 miljoen. De aanvulling is ten koste gegaan van de Deelregelingen Architectuur, Vormgeving en Digitale Cultuur. De budgetten van deze Deelregelingen zijn begroot op € 1 miljoen per jaar.

Niet begroot zijn de middelen van de interdepartementale programma's BZ en lenM, waar begin 2016 uitsluitel over komt.

Meerjarenbegroting

	2017	2018	2019	2020	2017-2020 Totaal
BATEN					
Directe opbrengsten					
Lagere vastgestelde subsidies					
Ingetrokken subsidies					
Totale opbrengsten	0	0	0	0	0
Niet bestede subsidies periode 2013-2016	PM	PM	PM	PM	PM
Subsidie OCW Activiteitenlasten	9.726.500	9.701.500	9.766.900	9.638.600	38.833.500
OCW Apparaatskosten	1.692.300	1.721.900	1.732.200	1.844.100	6.990.500
Programma's AARO OCW	850.000	850.000	850.000	850.000	3.400.000
Programma's AARO lenM	PM	PM	PM	PM	PM
Programma Internationaal OCW	800.000	800.000	800.000	800.000	3.200.000
Programma Internationaal BuZA	PM	PM	PM	PM	PM
Programma Internationaal (HGIS)	200.000	200.000	200.000	200.000	800.000
Programma Talentontwikkeling	189.000	189.000	189.000	0	567.000
Overige bijdragen	PM	PM	PM	PM	PM
Totale bijdragen	13.457.800	13.462.400	13.538.100	13.332.700	53.791.000
LASTEN					
Beheerlasten personeel					
Salariskosten personeel	569.700	585.500	589.500	596.400	2.341.100
Overige personeelskosten	53.500	53.500	53.500	53.500	214.000
Totaal personele kosten	623.200	639.000	643.000	649.900	2.555.100
Beheerlasten materieel					
Huisvestingskosten	154.900	157.000	159.100	160.700	631.700
Afschrijvingskosten	20.400	20.400	20.400	20.400	81.600
Kantoorkosten	105.200	105.700	105.700	105.700	422.300
Accountantskosten	26.000	26.000	26.000	26.000	104.000
Organisatiekosten	84.000	84.000	84.000	84.000	340.000
Raad van Toezicht	30.900	32.900	32.900	33.900	130.600
Totaal materiele kosten	421.400	416.000	418.100	414.700	1.770.200
Totale beheerslasten	1.044.600	1.055.000	1.061.100	1.064.600	4.325.300
Activiteitenlasten personeel	603.700	622.900	627.100	635.500	2.489.200
Activiteitenlasten materieel	44.000	44.000	44.000	44.000	176.00
Totale activiteitenlasten	647.700	666.900	671.100	679.500	2.665.200
Totale apparaatskosten	1.692.300	1.721.900	1.732.200	1.844.100	6.990.500
Uitvoering beleid					
Activiteitenlasten subsidies	8.999.000	8.999.000	8.999.000	8.715.100	35.712.100
Architectuur	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	4.000.000
Vormgeving	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	4.400.000
Digitale Cultuur	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	4.400.000
Meerjarenregeling	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	12.000.000
Activiteitenprogramma's	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.205.100	5.105.100
Festivals	500.000	500.000	500.000	500.000	2.000.000
Talentontwikkeling	810.000	810.000	810.000	810.000	3.240.000
Prog. Talentontwikkeling	189.000	189.000	189.000	0	567.000
Uitvoering Beleid (Flankerend)	440.000	440.000	440.000	440.000	1.760.000
Meerjarenregeling	10.000	10.000	10.000	10.000	40.000
Architectuur	70.000	70.000	70.000	70.000	280.000
Vormgeving	70.000	70.000	70.000	70.000	280.000
Digitale Cultuur	80.000	80.000	80.000	80.000	320.000
Activiteitenprogramma's	70.000	70.000	70.000	70.000	280.000
Festivals	30.000	30.000	30.000	30.000	120.000
Talentontwikkeling	110.000	110.000	110.000	110.000	440.00
Uitvoering beleid (overig)	476.500	451.500	516.900	483.500	1.928.400
Beleidsontwikkeling, uitvoering en visitatie	27.000	11.500	54.400	25.000	117.900
Corporate communicatie jaarverslag	40.000	40.000	40.000	40.000	160.000
Adviescommissies	352.000	346.000	363.000	358.000	1.419.000
Presentatie- en evaluatiebijeenkomsten	57.500	54.000	59.500	60.500	231.500
Totaal Uitvoering Beleid	9.915.500	9.890.500	9.955.900	9.638.600	39.400.500
Projectsubsidies Programma's	1.850.000	1.850.000	1.850.000	1.850.000	7.400.000
Internationaal OCW	800.000	800.000	800.000	800.000	3.200.000
Subsidies Internationaal	356.000	356.000	356.000	356.000	1.424.000
Flankerend Internationaal	300.000	300.000	300.000	300.000	1.200.000
Activiteitenlasten pers Internat	144.000	144.000	144.000	144.000	576.000
Internationaal HGIS	200.000	200.000	200.000	200.000	800.000
Subsidies Internationaal	200.000	200.000	200.000	200.000	800.000
Flankerend Internationaal	PM	PM	PM	PM	PM
Activiteitenlasten pers Internat	PM	PM	PM	PM	PM
Internationaal BuZA	PM	PM	PM	PM	PM
Subsidies Internationaal	PM	PM	PM	PM	PM
Flankerend Internationaal	PM	PM	PM	PM	PM
Activiteitenlasten pers Internat	PM	PM	PM	PM	PM
Programma's AARO OCW	850.000	850.000	850.000	850.000	3.400.000
Programma AARO OCW	748.000	748.000	748.000	748.000	2.992.000
Flankerend AARO OCW	PM	PM	PM	PM	PM
Activiteitenlasten pers AARO OCW	102.000	102.000	102.000	102.000	408.000
Programma's AARO lenM	PM	PM	PM	PM	PM
Programma AARO lenM	PM	PM	PM	PM	PM
Flankerend AARO lenM	PM	PM	PM	PM	PM
Activiteitenlasten pers AARO lenM	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal Uitvoering Beleid & projectsubsidies	11.765.500	11.740.500	11.805.900	11.488.600	46.800.500
TOTALE LASTEN	13.457.800	13.462.400	13.538.100	13.332.700	53.791.000
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	0	0	0	0	0
Saldo rentebaten/rentelasten	0	0	0	0	0
Exploitatieresultaat	0	0	0	0	0

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
Mevrouw J. Rodermond, directeur-bestuurder
Postbus 29066
3001 GB ROTTERDAM

Ingekomen post	
Ingekomen:	2 NOV 2015
Betreft:	P.15. 00348
cc:	AT/MMIAL IJR

Datum 30 OKT. 2015
Betreft Beleidskader 2017-2020

Media en Creatieve Industrie
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
F.J. Ingen Housz
T +31 6 11 03 86 99
f.j.ingenhouz@minocw.nl

Onze referentie
826063

Bijlagen
1. beleidskader

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u het beleidskader voor uw fonds. Het beleidskader geeft verdere uitwerking aan de uitgangspunten voor het cultuurbeleid 2017-2020 die ik in de beleidsbrief 'Ruimte voor Cultuur' heb geformuleerd. Hiermee beoog ik het beleid van OCW en de zes cultuurfondsen, alsook dat van de fondsen onderling, met elkaar in lijn te brengen. Het beleidskader bevat inhoudelijke aanwijzingen en richtbedragen voor uw fonds.

Voorts is het mijn streven de aanvraagprocedure voor meerjarige regelingen te laten aansluiten op de aanvraagprocedure voor de culturele basisinfrastructuur 2017-2020. Instellingen kunnen zo de afweging maken op basis van welke regeling een subsidieaanvraag wordt gedaan. Indien dit van toepassing is, wil ik u vragen de meerjarige regelingen gelijktijdig te publiceren met de subsidieregeling voor de culturele basisinfrastructuur 2017-2020.

Met deze brief wil ik u tevens informeren over de inzet van de HGIS-middelen voor de periode 2017-2020. De verdeling van deze middelen is niet opgenomen in het beleidskader. Hierover vinden momenteel gesprekken plaats tussen uw fonds en de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Buitenlandse Zaken. Ik streef ernaar u in november 2015 een indicatie te geven van de verdeling van de HGIS-middelen. Op basis van deze indicatie vraag ik u uw plannen met betrekking tot de internationale activiteiten, die een bijdrage uit de HGIS-cultuurmiddelen behoeven, op te nemen in uw beleidsplan. De definitieve verdeling van de HGIS-cultuurmiddelen en de criteria die worden verbonden aan de besteding van deze middelen zullen worden vastgesteld in de beleidsbrief over het internationale cultuurbeleid, die ik samen met de minister van Buitenlandse Zaken eind januari 2016 naar de Tweede Kamer zal sturen.

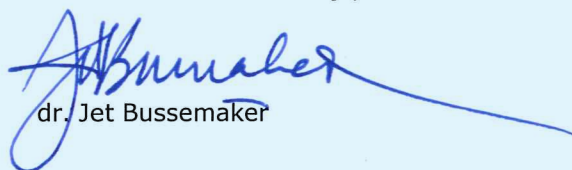
Als laatste punt ga ik in op het rapport van de visitatiecommissie waaruit blijkt dat de zes cultuurfondsen goed functioneren en efficiënte organisaties zijn. De aanbevelingen die de commissie aan mijn adres doet, neem ik ter harte. Zo zal ik nieuwe opdrachten, die ik aan fondsen verstrek, meer in samenspraak formuleren. In het beleidskader vraag ik u in te gaan op de aanbevelingen die de commissie aan het adres van de fondsen doet. Zo is er een aantal aanbevelingen

gedaan aan de fondsen op het terrein van samenwerking die goed aansluiten bij de toezegging aan de minister van Wonen en Rijksdienst om te blijven sturen op een nog efficiëntere bedrijfsvoering. Dit laatste niet omdat het niet goed gaat maar omdat het op sommige plekken nog beter kan.

Ik wil u vragen op basis van het beleidskader uw beleidsplan te ontwikkelen en dit voor 1 februari 2016 bij mij in te dienen. Het beleidsplan wordt vervolgens met de aanvragen voor de basisinfrastructuur aan de Raad voor Cultuur aangeboden, zodat de plannen van de fondsen kunnen worden meegenomen in het advies over het totale cultuurstelsel. Er wordt echter geen instellingsadvies over de fondsen gevraagd. Mogelijk worden er wel specifieke vragen over de fondsen opgenomen in de adviesaanvraag. Op Prinsjesdag 2016 volgt de beschikking.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

Beleidskader Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

In de concept-regeling culturele basisinfrastructuur 2017-2020 is opgenomen dat fondsen de beleidsplannen opstellen aan de hand van het, voor het desbetreffende fonds door de minister bekendgemaakte, beleidskader. Hierin treft u inhoudelijke aanwijzingen en richtbedragen per doel. Ik vraag u om in uw beleidsplan per doel/regeling aandacht te schenken aan het effect dat met de activiteiten wordt beoogd en hoe u dit gaat meten.

1. Doel

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie is een van de zes landelijke cultuurfondsen. In 2013 is het Stimuleringsfonds van start gegaan als een nieuw cultuurfonds waarin de toegepaste kunsten ondergebracht zijn: e-cultuur en gaming, productontwerp, grafisch ontwerp en mode, architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur. Kenmerkend voor deze disciplines is dat ze zich begeven in de domeinen cultuur, maatschappij én economie. De creatieve industrie beïnvloedt de hele fysieke en virtuele werkelijkheid. De taak van het Stimuleringsfonds is om de rijke traditie die Nederland heeft in de toegepaste kunsten te continueren en te vernieuwen.

De creatieve industrie draagt bij aan het verrijken van de creatieve sector en economie én aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het fonds stimuleert analyse, reflectie, onderzoek, ontwerp en debat en ondersteunt hierbij inhoudelijk en financieel ontwerpers, makers en instellingen. Bovendien stimuleert het fonds grensverkenningen met andere culturele sectoren, maatschappelijke organisaties, technologie en wetenschap. Het fonds werkt hiervoor samen met publieke en private partners, zowel in als buiten Nederland.

Het Stimuleringsfonds hanteert de volgende doelstellingen:

1. Bevorderen van experimenten en crossovers;
2. Stimuleren van onderzoek, analyse en reflectie;
3. Bevorderen van talentontwikkeling en artistieke kwaliteit;
4. Bevorderen van maatschappelijk engagement en publieksactiviteiten;
5. Versterken van de internationale positie van de ontwerpsectoren;
6. Bevorderen van de professionalisering van de ontwerppraktijk en opdrachtgeverschap.

Het gaat bij bovenstaande doelen om activiteiten die een aanvulling vormen op aanbod dat door andere overheidsmiddelen of private middelen tot stand komt.

Ik vraag u uw visie te geven op de doelstellingen en effecten die het stimuleringsfonds nastreeft met inachtneming van de beleidsbrief *Ruimte voor cultuur*, waarin ik mijn cultuurbeleid uiteenzet. Ik ga ervan uit dat uw regelingen ruimte bieden voor interdisciplinaire aanvragen. Ik beschouw de raakvlakken met andere disciplines die buiten de traditionele canon vallen, als vanzelfsprekend onderdeel van deze doelen. Tevens vraag ik u aan te geven welk instrumentarium u hanteert en inzicht te geven in het landschap van instellingen en stakeholders waarmee u samenwerkt. Ik ga er vanuit dat u uw beleid voorbereidt in samenwerking met deze stakeholders, waaronder Het Nieuwe Instituut, de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur en Milieu, het veld van ontwerpers en makers, culturele instellingen, gemeenten, onderwijsinstellingen, het Topteam Creatieve Industrie, de Council Creatieve Industrie en CLICK.nl.

Ik vraag u in uw beleidsplan een aparte paragraaf te wijden aan de samenwerking met Het Nieuwe Instituut. Het fonds en dit instituut zijn immers de enige beleidsinstrumenten voor de disciplines architectuur, vormgeving en e-cultuur in de culturele basisinfrastructuur. Ik vraag u aan te geven op welke terreinen u elkaar kunt aanvullen en versterken.

Het fonds ondersteunt makers en instellingen via subsidieregelingen en kent ook thematische programma's op het terrein van talentontwikkeling, onderwijs, zorg, stedenbouw en internationalisering. Een belangrijk thema is het verbeteren van de keten tussen ontwerpers/makers en opdrachtgevers/producenten. Met programma's, evenementen, publicaties en kennisbundeling

legt het fonds bovendien zelf actief verbindingen tussen cultuur, ondernemerschap en maatschappelijk engagement. Ik vraag u in uw beleidsplan aan te geven welke ontwikkelingen u in de sector en in de samenleving ziet en hoe u hierop in de komende beleidsperiode inspeelt.

De visitatiecommissie laat zich positief uit over het Stimuleringsfonds: “Het fonds is een open, benaderbare en lerende organisatie waarmee de achterban zich snel lijkt te kunnen identificeren”. Ik vraag u om in de plannen voor de periode 2017-2020 in te gaan op de aanbevelingen van de visitatiecommissie aan het fonds.

Het vorige kabinet heeft het Topteam Creatieve Industrie, de Dutch Creative Council en het publiekprivaat topconsortium CLICKNL op het gebied van kennis en innovatie in het leven geroepen om de organisatiegraad van de creatieve industrie te versterken en om inhoudelijke ontwikkelingen, crossovers en economische groei te stimuleren. Het beleid van deze instellingen is vastgelegd in agenda’s ten aanzien van onderzoek, internationalisering en het versterken van de samenhang tussen onderwijs en praktijk. Ik vraag u in uw beleidsplan te reflecteren op de resultaten van het topsectorenbeleid en een aparte paragraaf te wijden aan de rol die het fonds ten aanzien van deze thema’s speelt.

Verder vraag ik u in uw beleidsplan rekening te houden met aanvullende prioriteiten die voortvloeien uit het nieuwe interdepartementale architectuurbeleid en het eveneens interdepartementale internationaal cultuurbeleid. Uw fonds is hierin een belangrijke speler.

2. Budget

In de periode 2017-2020 zal voor het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie € 11,46 miljoen gemiddeld per jaar beschikbaar zijn (inclusief apparaatskosten). Hierin zijn de taakstellingen op het apparaat uit de regeerakkoorden Rutte I en II verwerkt. De tijdelijke extra middelen voor talentontwikkeling zijn hier niet in opgenomen. De extra middelen voor festivals zijn hierin wel opgenomen.

Ik verzoek u ten aanzien van het architectuurbeleid uit te gaan van continuering van beleid en de daarbij behorende middelen. De nadere afspraken hierover zijn medio zomer 2016 bekend. Dit geldt eveneens voor het internationaliseringsprogramma.

Opbouw budget 2017-2020	Gemiddeld bedrag per jaar (in €)
Basisbedrag 2017-2020 (loon-/prijspeil 2014)*	11.456.000
Inclusief: Festivals APK-korting Rutte II	102.000 -164.000
Exclusief additionele middelen: HGIS Tijdelijke middelen programma Talentontwikkeling 2017-2019 (dekking uit bestemmingsfonds OCW)	n.n.b. 189.000
Tenminste per jaar beschikbaar voor activiteiten**	9.464.000

*inclusief maximaal toegestane apparaatskosten
**exclusief HGIS en tijdelijke middelen voor het programma talentontwikkeling van € 189.000 per jaar in 2017, 2018 en 2019

Mits gebaseerd op realistische bestedingsplannen, kunt u bij het opstellen van het beleidsplan een wijziging aanbrengen in de verdeling van de budgetten tussen de betreffende doelen.

Gezien de omvang van het werkterrein van de creatieve industrie en de verscheidenheid aan disciplines is het voor uw fonds niet mogelijk om per discipline en/of per doelstelling regelingen te formuleren en budgetten toe te wijzen. De meeste subsidieregelingen bieden de mogelijkheid om projecten te ondersteunen, die meerdere doelstellingen hebben. Ik vraag u om aandacht te besteden

aan de specifieke eisen die deze werkwijze vergt ten aanzien van de evaluatie en verantwoording. Ik vraag u ook om in het beleidsplan uit te werken hoe beleid, doelstellingen, instrumentarium en effectmeting met elkaar samenhangen.

3. Instrumentarium

Het Stimuleringsfonds heeft in de afgelopen jaren een helder instrumentarium opgezet bestaande uit een subsidiehuis en een programmahuis. Het subsidiehuis maakt het mogelijk om de zes doelstellingen te realiseren. Het programmahuis omvat de uitwerking van specifieke opdrachten afkomstig van meerdere ministeries. Ik verzoek u deze lijn voort te zetten, zodat het subsidie- en programmahuis over de volle breedte van de ontwerpdisciplines (architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur, mode, vormgeving, digitale cultuur en gaming) toepasbaar zijn. Ik vraag u in uw beleidsplan te reflecteren op de werking van dat subsidiehuis en wijzigingen in het subsidiehuis te onderbouwen.

Aanvullend op de bestaande eenjarige en tweejarige subsidies, bied ik u de mogelijkheid om vierjarige programmaregelingen te ontwikkelen. Indien het doel van een meerjarige regeling erom vraagt, heeft het fonds de mogelijkheid om de deze uit te breiden tot maximaal vier jaar. Het fonds heeft eveneens de mogelijkheid om tijdschriften te subsidiëren.

Bovendien is uitbreiding van het subsidiehuis voorzien met een festivalregeling behorende bij doel 4. Het fonds kan hiervoor een nieuwe regeling ontwikkelen. Hiervoor stel ik € 102.000 per jaar beschikbaar.

In uw beleidsplan wil ik graag terugzien welke beoordelingsprocedure u hanteert. Ik wil u daarbij vragen aan te geven welke criteria u bij de beoordeling hanteert binnen het subsidiehuis en het programmahuis.

Ik wil het beoordelingssysteem bij de fondsen verbreden. Ik wil u vragen de beoordelingscriteria zoveel mogelijk te objectiveren, conform mijn aanbevelingen uit de beleidsbrief *Ruimte voor Cultuur*. De beoordelingssystematiek moet ook duidelijk zichtbaar worden in de profielen van de beoordelingscommissies.

Het programmahuis biedt ruimte om uitvoering te geven aan het interdepartementale beleid ten aanzien van architectuur en internationaal cultuurbeleid. Op beide terreinen is het beleid voor 2017-2020 nog in voorbereiding. Ik vraag u om in uw beleidsplan het programmahuis uit te werken op basis van het interdepartementale beleid.

Het programmahuis is een vindplaats van nieuwe werkwijzen, praktijken en coalities in binnen- en buitenland. Ik vraag u in uw beleidsplan te reflecteren op de werking van het programmahuis en op de specifieke effecten die u hiermee beoogt. Ik vraag u hierin uw ervaringen uit de huidige beleidsperiode te betrekken.

Om een helder onderscheid tussen de basisinfrastructuur en het fonds te houden, zal uw fonds ook in de toekomst geen meerjarige subsidies verstrekken aan instellingen in de basisinfrastructuur. Het doel van het fonds is de dynamiek en vernieuwing in de cultuursector te bevorderen. Instellingen in de basisinfrastructuur kunnen daarom geen aanvragen indienen bij het fonds voor de kernactiviteit waarvoor zij al subsidie ontvangen. Ik vraag uw fonds eventuele activiteiten buiten de gesubsidieerde kernactiviteit van een dergelijke instelling te financieren door middel van projectsubsidies en beurzen. Indien er sprake is van een samenwerking tussen twee instellingen waarvan één uit de basisinfrastructuur en de ander uit het fondsenlandschap met verschillende kernactiviteiten, mag het fonds bij de aanvraag uitgaan van de individuele prestaties van de instelling niet zijnde de kernactiviteit die uit de basisinfrastructuur bekostigd wordt

U mag, gelet op het advies van de Raad voor Cultuur, rekening houden met geringe overheadkosten voor de gesubsidieerde activiteiten bij het verstrekken van fondssubsidies.

Doel 1: bevorderen van experimenten en crossovers

Hierbij valt te denken aan cross overs met andere sectoren over de grenzen van de culturele sector, zoals veiligheid, zorg en interdisciplinaire samenwerkingsverbanden met andere maatschappelijke domeinen.

Doel 2: stimuleren van onderzoek, analyse en reflectie

De kwaliteit van het Nederlands ontwerp heeft internationale erkenning. Om die positie te continueren zijn doorlopend inspanningen nodig op het gebied van R&D. De maatschappelijke en economische vraagstukken zijn in toenemende mate sectoroverschrijdend. Daarbij is samenwerking tussen diverse kennisinstellingen in de verschillende sectoren van groot belang.

Het fonds ondersteunt verschillende soorten onderzoek, zowel in de ruimtelijke disciplines, maar ook in vormgeving en e-cultuur. In alle disciplines stimuleert het fonds crossovers. Ik vraag u in uw beleidsplan aan te geven hoe het fonds in de komende subsidieperiode het beleid hiertoe wil vormgeven in relatie tot ontwikkelingen in de sector en samenleving. Welke instrumenten hanteert u hiervoor en met welke partijen en hoe werkt u samen? Hierbij vraag ik u te bezien of en hoe u het onderzoeksinstrumentarium beter kunt laten aansluiten op andere instrumenten, zoals die van NWO, het ministerie van Economische Zaken en het kennis-en innovatienetwerk CLICKNL.

Tevens vraag ik u te beschrijven op welke wijze u de uit projecten en onderzoek verkregen kennis wilt delen, en op welke wijze u daarin samenwerkt met bestaande platforms zoals Het Nieuwe Instituut, maar ook met andere geëigende partijen. Met betrekking tot het (academische en beroeps) onderwijs vraag ik u te beschrijven hoe u de relatie van het fonds ziet ten opzichte van hun onderzoeksactiviteiten.

Doel 3: bevorderen van talentontwikkeling en artistieke kwaliteit

Het is van groot belang voor de kracht en dynamiek in de cultuursector dat talent zich kan blijven ontwikkelen. Ik zie talentontwikkeling als een investering in de toekomst van cultuur en de toekomst van de samenleving. Ik continueer het tijdelijke budget bij de fondsen voor ten minste drie jaar. Ik vraag u om in uw beleidsplan uw visie op talentontwikkeling en artistieke kwaliteit in de creatieve industrie te geven en aan te geven hoe u uw beleid wil vormgeven op dit terrein voor de komende subsidieperiode. Welke ontwikkelingen ziet u in de sector en samenleving? Welke instrumenten wilt u hierop inzetten en met welke partijen en hoe werkt u samen? In het bijzonder vraag ik u in te gaan op de samenwerking met onderwijsinstellingen.

Met betrekking tot prijzen voor jong en nieuw talent vraag ik u aan te geven wat voor de komende subsidieperiode wenselijk en nodig is.

Doel 4: bevorderen van maatschappelijk engagement en publieksactiviteiten

Inzicht in de waarde van goed en duurzaam ontworpen gebouwen, gebruiksvoorwerpen, kleding, elektronische diensten et cetera is nog onvoldoende ontwikkeld bij de eindgebruikers. Teneinde het consumentenbewustzijn te vergroten zijn publieksgerichte programma's nodig. Te denken valt aan manifestaties, tentoonstellingen, workshops, fablabs e.a. om het publiek te informeren over de meerwaarde van deze disciplines en de impact wat zij hebben op hun eigen levensstijl en samenleving.

Het fonds kan een nieuwe regeling te ontwikkelen die primair inzet op vergroting van de publieke belangstelling. Hiervoor stel ik de bovengenoemde € 102.000 extra beschikbaar. Ook vraag ik u in uw beleidsplan in te gaan op de functie van bestaande platforms en uw visie te geven op de versterking hiervan. Wat is nodig om de belangstelling voor en kennis over de ontwerpdisciplines bij algemeen publiek, opdrachtgevers en professionals te stimuleren en versterken?

Doel 5: versterking van de internationalisering ontwerpsectoren

Het kabinet vindt internationalisering van groot belang, juist met betrekking tot architectuur, vormgeving en e-cultuur die in een internationale context functioneren. Voor alle subdoelen geldt dat

die internationale context meegewogen moet worden. Specifieker gaat het bij internationalisering om taken op gebied van promotie, kennisdeling en *match making*. Daarbij is het zaak dat internationalisering zich focust op een aantal sectoren in een aantal landen, met als belangrijkste criterium dat aansluiting op economische en maatschappelijke vraagstukken uit die focuslanden wordt gezocht. Op het punt van internationalisering is het eveneens zaak om ook in Nederland zelf activiteiten te ondersteunen die aansluiting op internationale ontwikkelingen bevorderen.

Ik vraag u in het beleidsplan uw visie te geven op de rol van het fonds op het terrein van internationalisering. Tevens vraag ik u aan te geven welke instrumenten en programma's u wilt inzetten om uw doelstellingen te bereiken en met welke partijen en op welke manier u samenwerkt. Ik vraag u specifiek in te gaan op de relatie van uw beleid met dat van het Topteam Creatieve Industrie, de ministeries van Buitenlandse Zaken en Economische Zaken en hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt.

Doel 6: bevorderen professionalisering ontwerppraktijk en opdrachtgeverschap

Een belangrijk knelpunt in de positieversterking van de creatieve ontwerpsectoren is de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer. Aan de ene kant is er onbekendheid en gebrek aan kennis aan de zijde van de opdrachtgevers. Aan de andere kant kunnen de ondernemingsvaardigheden en onderhandelingspositie van de werpers versterkt worden.

Ik verzoek het fonds regelingen en projecten voort te zetten die het bewustzijn bij opdrachtgevers over de waardecreatie van de ontwerpdisciplines vergroten. Naast kennisspreiding is het van belang om marktontmoetingen tussen de ontwerpdisciplines en bedrijven, overheden en particulieren te stimuleren, zowel nationaal en internationaal. Opdrachtgeverschap kan ook bevorderd worden in adviserende zin, via mentoring en via procesbegeleiding.

Ik vraag u in het beleidsplan aan te geven hoe u denkt het opdrachtgeverschap in de komende beleidsperiode te versterken. Hoe kan het bewustzijn over de waarde van de ontwerpdisciplines worden versterkt en kennis hierover verspreid? Welke instrumenten zijn hiervoor voorhanden en met welke partijen en hoe werkt u samen?

4. Beoordelingscriteria

Ik wil u vragen bij het opstellen van nieuwe regelingen en het aanpassen van bestaande regelingen voor zover toepasselijk aan te sluiten bij de criteria van de basisinfrastructuur. Het gaat daarbij om de volgende beoordelingscriteria:

- artistieke kwaliteit
- bevordering van educatie en participatie
- maatschappelijke waarde
- geografische spreiding.

5. Prestatie-eisen

De visitatiecommissie heeft geconstateerd dat op het vlak van strategische beleidsinformatie en beleidssturing bij de zes cultuurfondsen verbetering mogelijk is door het formuleren van zowel de beleidsdoelstellingen als de organisatiedoelstellingen met bijbehorende indicatoren en streefwaarden. Een systematische vertaling van missie en visie in meetbare doelstellingen zal ook de sturing op beleidskeuzes en op de uitvoering meer resultaatgericht kunnen maken. Het beantwoorden van de vragen als 'hoe weet het fonds of het zijn missiedoelen haalt, hoe evalueert en stuurt het fonds daarop en of de strategische programma's juist zijn' wordt hiermee eenvoudiger. De commissie heeft geadviseerd dat de raden van toezicht hier nadrukkelijk een rol nemen bij het toezien op het opstellen, de haalbaarheid alsmede de realisatie en evaluatie van deze doelstellingen.

Ik vraag u in uw beleidsplan voorstellen op te nemen hoe u mijn strategische beleidsdoelstellingen vertaalt in uw beleid, hoe deze uitwerking geëvalueerd wordt en hoe dit een plek krijgt in de jaarlijkse verantwoording aan OCW.

a. Belangrijk is dat inzicht wordt gegeven in de mate waarin het gevoerde beleid bijdraagt aan de doelstellingen zoals geformuleerd in dit beleidskader met aandacht voor kwalitatieve en

kwantitatieve prestaties van de gesubsidieerde activiteiten. Ik vraag u om in uw beleidsplan per doel/regeling aandacht te schenken aan het effect dat met de activiteiten wordt beoogd en hoe u dit gaat meten.

b. De organisatorische doelstellingen geven inzicht in het functioneren van het fonds. Ik wil inzicht in de klanttevredenheid, de subsidieafhandeling, de effectiviteit van het instrumentarium en de efficiëntie van uw bedrijfsvoering

6. Beleidsinformatie

De fondsen en ik hebben belang bij goede sectorinformatie en bij informatie over de (effecten van) de activiteiten die de fondsen subsidiëren, omdat wij gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de rijksgesubsidieerde kunst en cultuur. Nieuw beleid wordt liefst gebaseerd op grond (van analyse) van deze sectorinformatie. Ik streef daarom naar een goede afstemming tussen OCW en de fondsen over het verzamelen van beleidsinformatie en gegevens, ook ten behoeve van statistiek. Daarbij ligt het voor de hand om uit te gaan van een aantal reeds bestaande instrumenten:

- evaluatie-onderzoek van regelingen
- sectorinformatie
- gegevensbank gesubsidieerde instellingen
- overige activiteiten rond onderzoek

Onderlinge afstemming over de bovengenoemde resultaatgebieden tussen fondsen en het ministerie van OCW bevordert de kwaliteit van de sectorinformatie. Ik vraag u mee te werken aan afstemming op hoofdlijnen tijdens het reguliere overleg dat het ministerie van OCW heeft met de directeurs van de fondsen.

7. Planning

Ik vraag u voor 1 februari 2016 het beleidsplan in te dienen bij het ministerie van OCW. Dit wordt vervolgens aan de Raad voor Cultuur verstuurd, zodat de plannen van de fondsen kunnen worden meegenomen in het advies over het totale cultuurstelsel. Mogelijk worden er specifieke vragen over de fondsen opgenomen in de adviesaanvraag.

Op Prinsjesdag 2016 volgt de officiële beschikking. Hierin worden de prestatie-eisen, die op basis van het beleidsplan worden opgesteld, vastgelegd.

bijlage II

samenwerking rijkscultuurfondsen

Deze paragraaf is een coproductie van de zes publieke cultuurfondsen. Hij is terug te vinden in de beleidsplannen van het Fonds voor Cultuurparticipatie, het Fonds Podiumkunsten, het Mondriaan Fonds, het Nederlands Filmfonds, het Nederlands Letterenfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

De cultuurfondsen zijn opgericht om de sturing op de hoofdlijnen van het cultuurbeleid te versterken door het te ontlasten van een gedetailleerde bemoeienis met (artistiek-)inhoudelijke beoordelingen en beslissingen. Bij de cultuurfondsen is daarmee een groot deel van de Rijksgesubsidieerde kunst en cultuur belegd, naast de Basisinfrastructuur (BIS) die rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid valt van het ministerie van OCW. In deze rolverdeling - waarin het primaat van de politiek voorop staat - zijn de fondsen niet alleen deskundig uitvoerder maar ook belangrijk initiatiefnemer en beleidsvoorbereider op hun terreinen. Inhoudelijke kennis speelt hierbij een prominente rol maar ook de relatieve afstand waarmee de fondsen als zelfstandige bestuursorganen tot de politiek en het cultuurbeleid staan.

Een bloeiend cultureel leven gaat om meer dan alleen het spectaculaire, het gekende en het gevestigde. Het gaat ook om het ondersteunen van het nog niet gekende, het nog niet gevestigde, van interessante initiatieven die een andere artistieke taal willen spreken en/of die alternatieve manieren hebben gevonden om het publiek te bereiken. Deze dynamiek stimuleert innovatie van het culturele leven. Een gezonde doorbloeding staat sinds de bezuinigingen, die in 2013 ingingen, echter onder druk.

Juist door hun relatieve afstand kunnen fondsen binnen het Nederlandse cultuurbeleid vorm en inhoud geven aan een dynamische wisselwerking tussen beleid en praktijk. Het belang van deze relatief onafhankelijke positie voor het kunstenveld werd benadrukt door de Visitatiecommissie Cultuurfondsen 2014.

De fondsen hebben de afgelopen jaren hun onderlinge samenwerking versterkt om hun effectiviteit verder te vergroten. Daarmee sluiten zij aan bij de aanbeveling van de Visitatiecommissie Cultuurfondsen en het verzoek van de minister van OCW om de samenwerking waar mogelijk verder te intensiveren.

De fondsen hebben oog voor de precaire situatie in het veld van kunst en cultuur. Na de drastische bezuiniging is het stof nog niet neergedaald. Instellingen zijn gedwongen met veel minder middelen te werken of te sluiten en hetzelfde geldt voor makers. Fondsen proberen waar mogelijk de fijnmazige infrastructuur die het Nederlandse cultuurstelsel kenmerkt intact te houden en te versterken.

Gedegen sectoranalyses zoals voorheen door de Raad voor Cultuur gemaakt, waarbij het hele terrein van kunst en cultuur in beeld wordt gebracht, inclusief de lacunes, zijn nodig - nu en in de toekomst. Het ligt gezien de grote sectorspecifieke kennis, die gestoeld is op zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevensverzamelingen, voor de hand dat de cultuurfondsen hieraan bijdragen. De wijze waarop de fondsen de effectiviteit van hun instrumentarium monitoren en verantwoorden zullen zij daarom onderling de komende jaren verder op elkaar afstemmen en waar nodig aanscherpen.

Dynamiek en innovatie staan onder druk als gevolg van de bezuinigingen en dat is in een zozeer veranderende wereld bedreigend voor een gezond kunst- en cultuurklimaat. Daarnaast verdween in de meeste sectoren de ondersteunende infrastructuur,

waardoor functies als debat, reflectie en onderzoek nauwelijks de gestructureerde aandacht krijgen die de fondsen noodzakelijk achten. Ten tijde van de bezuinigingen werd aangenomen dat de sector deze functies zelf zou organiseren. Dat lijkt in de praktijk niet (goed) te werken. Zo goed als mogelijk hebben de fondsen deze functies daarom geïncorporeerd in hun praktijk. Maar de fondsen constateren dat het 'ongevraagd' verantwoordelijkheid nemen voor deze taken tegelijkertijd een risico vormt voor het uitvoeren van hun kernactiviteiten; de fondsen werden en worden immers eveneens geconfronteerd met bezuinigingen, ook op hun apparaatskosten. In lijn met het advies van de Visitatiecommissie Cultuurfondsen zullen de fondsen in de komende beleidsperiode, in afstemming met het departement, de noodzakelijke ondersteunende functies en/of andere nieuwe opdrachten met de benodigde mankracht en middelen in hun bedrijfsvoering borgen. In hun relatie tot het departement ambiëren de fondsen voorts een beter evenwicht tussen de beleids- en controlecyclus.

In een steeds verder globaliserend speelveld is het internationaliseringsbeleid voor alle cultuurfondsen een belangrijke pijler. De daarvoor geoormerkte HGIS-middelen worden ingezet om de internationale positie van kunst en cultuur uit Nederland te stimuleren, te markeren en de internationale samenwerking te bevorderen. De fondsen pleiten ervoor de fasering van het internationale cultuurbeleid aan te sluiten op de beleidscyclus van het algemene cultuurbeleid en daarbij een financieel kader te borgen dat aansluit op de noodzakelijke inspanningen in alle disciplines op het gebied van internationalisering. Bij de al genoemde sectoranalyses zouden daarnaast ook de internationale kansen en bedreigingen betrokken worden.

In dit verband zien de fondsen ook een rol voor Dutch Culture om in adequate sectoroverstijgende dataverzameling te voorzien. De prestaties van alle culturele activiteiten in het buitenland en de 'mapping' van de verschillende internationale netwerken zijn maar ten dele (digitaal) in kaart gebracht. Juist in een kunst- en cultuursector waar het onderscheid tussen disciplines en landsgrenzen verder vervagen is het belangrijk snel te kunnen beschikken over accurate kwantitatieve en kwalitatieve gegevens.

Bij de onderlinge samenwerking gaat het daarnaast om kennisdeling, om samen optrekken op die punten waar de werkterreinen overlappen en om waar mogelijk medewerkers elkaars werk over te laten nemen als achternvanger, bijvoorbeeld op het gebied van ICT.

Fondsen zullen ook in de komende cultuurplanperiode blijven borgen dat aanvragen die discipline overstijgend en inhoudelijk interessant zijn voor een bijdrage in aanmerking komen. Voor aanvragers die opereren op het snijvlak van de werkterreinen van de fondsen stemmen de fondsen hun regelingen af en/of verwijzen zij naar elkaar door.

Er zijn bovendien verschillende gezamenlijke regelingen. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Letterenfonds delen Poëzie op het Scherm: dichters/ schrijvers maken met vormgevers nieuw werk voor op het beeldscherm. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds benaderen gezamenlijk het kunstvakonderwijs voor voorlichting over de mogelijkheden bij de fondsen en het SCI adviseert het Mondriaan Fonds bij de Prix de Rome. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Filmfonds werken samen in de Transmediaregeling. Het Fonds Podiumkunsten en het Fonds voor Cultuurparticipatie werken samen bij de talentontwikkeling van jonge urban kunstenaars.

Het Letterfonds werkt samen met het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie op het terrein van literaire games. Het Letterenfonds en het Fonds Podiumkunsten werken samen aan een gezamenlijke regeling voor toneelschrijvers. Filmfonds en Mondriaan Fonds werken samen in De Verbeelding: films op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten.

De fondsen blijven verkennen waar verdere interdisciplinaire samenwerking mogelijk is, bijvoorbeeld op het gebied van cultuureducatie, zodat in aanvulling op de programma's van het Fonds voor Cultuurparticipatie, disciplinebreed de aandacht voor cultuureducatie wordt versterkt.

Medewerkers van de fondsen overleggen geregeld op specifieke terreinen. Er is een structureel overleg van de directeuren over strategie en (beleids)ontwikkeling. Juristen van de fondsen hebben geregeld overleg, bijvoorbeeld over de gedragscode en over de performance inzake bezwaren en beroepsprocedures. Controllers bespreken zaken die de financiën aangaan. ICT-medewerkers vervangen elkaar bij afwezigheid en wisselen informatie uit. Er is halfjaarlijks overleg van communicatiemedewerkers voor kennisdeling op gebied van communicatiebeleid, onder meer richting potentiële aanvragers. De vijf personeelsvertegenwoordigingen en de ene ondernemingsraad wisselen onderling kennis uit. Ten slotte is er de Werkgroep Onderzoek Fondsen die zich buigt over evaluaties en onderzoek, die samen met het ministerie van OCW optrekt.

Op verzoek van de minister van OCW voeren de zes fondsen tussen 2014 en 2017 het programma The Art of Impact uit met als doel de relatie tussen kunst en de rest van de samenleving verder te verstevigen. Een werkgroep van medewerkers van alle fondsen heeft dit programma ontwikkeld in nauw overleg met het kunstenveld en vertegenwoordigers van andere maatschappelijke domeinen. Het programma sluit aan bij de kwesties die de komende tien jaar het maatschappelijk debat zullen domineren en concentreert zich daarom op de volgende vier maatschappelijke domeinen: leefbare wijk en stad; energie en klimaat; zorg, welzijn en life sciences; en (circulaire) economie. Ook bij de uitvoering van dit programma zijn medewerkers van de fondsen betrokken. Na evaluatie zullen de positieve ervaringen en resultaten van dit programma, dat bij het schrijven van dit beleidsplan nog volop loopt, worden verwerkt in de praktijk van de fondsen.

De Akademie van Kunsten, die mede op initiatief van minister Bussemaker van OCW werd opgericht, is een onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. De Akademie van Kunsten werd ingesteld in overleg met de fondsen voor een periode van in ieder geval 3,5 jaar. Inmiddels vormen 35 kunstenaars afkomstig uit de hele breedte van de kunsten de Akademie. Ze heeft tot doel de stem te vertolken van de kunsten in de Nederlandse samenleving (inclusief de politiek) en het bevorderen van de interactie tussen de kunsten onderling, de kunst en de maatschappij en tussen wetenschap en kunst. De Akademie van Kunsten is een plek geworden waar kunstenaars ideeën uitwisselen met vakgenoten uit andere kunstdisciplines en uit de wetenschap.

De KNAW heeft de intentie uitgesproken de Akademie van Kunsten ook in de toekomst voort te zetten en met de cultuurfondsen te blijven overleggen hoe de Akademie zich verder ontwikkelt en hoe deze zich verhoudt tot de fondsen.

De komende beleidsperiode zullen de fondsen extra aandacht besteden aan culturele diversiteit. Zij respecteren de Code Culturele Diversiteit ook in hun eigen organisatie. Ze kijken dus naar de samenstelling van het personeel en van de adviseurs om ernaar te streven dat deze even geschakeerd is als de Nederlandse samenleving. Net als op andere terreinen zullen de fondsen ook bij de vraag hoe de diversiteit van medewerkers en adviseurs verder te bevorderen is, hun kennis en ervaring uitwisselen. Verder benadert ieder fonds culturele diversiteit op een manier die aansluit bij het betreffende veld.

bijlage III

brandbrief 2e Kamer

Amsterdam, Rotterdam, Eindhoven, Den Haag, Utrecht
Maastricht, Groningen
25 november 2015

Aan de Tweede Kamer der Staten Generaal

Scheefgroei in de kunsten

Wij maken ons ernstige zorgen over de scheefgroei in de kunsten. De recente herschikking van middelen dreigt de architectuur, vormgeving en e-cultuur ernstig te verzwakken. Terwijl juist deze kunstdisciplines terecht een cruciale rol krijgen toegedicht als het gaat om innovatie samenwerkingen met andere sectoren. Architectuur, vormgeving en e-cultuur zijn vliegwiel voor concrete en toekomstgerichte vernieuwing. Zij staan in het hart van een eigentijds kunstbeleid en mogen niet verkommeren in de marge ervan. Juist nu niet.

Door de motie Monasch tijdens de laatste bespreking van de cultuurbegroting in de Tweede kamer komt er niet 500K maar slechts 100K extra beschikbaar bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie (SCI) ten behoeve van de festivalregeling. De nu door de podiumkunstenfestivals gevraagde extra verschuiving van 2,4 mio dreigt nóg ingrijpender effecten te hebben voor de middelen die het SCI beschikbaar heeft voor disciplines die vier jaar geleden reeds zeer ingrijpend zijn getroffen door bezuinigingen.

Architectuur, vormgeving, en e-cultuur zijn disciplines die niet meer in de culturele basisinfrastructuur, de BIS, vertegenwoordigd zijn. In de BIS worden straks vier filmfestivals en vier podiumkunstenfestivals opgenomen, en geen enkel festival uit een andere discipline.

Wij roepen de Tweede Kamer op om de 2,4 mio extra die wordt gevraagd door de Verenigde Nederlandse Podiumkunstfestivals niet ten koste te laten gaan van andere kunstdisciplines. Bovendien vragen wij om een integrale afweging ten aanzien van noodzakelijke reparaties en investeringen in de kunstensector. Daarbij moeten onderstaande noodzakelijke investeringen in architectuur, vormgeving en e-cultuur worden meegenomen.

We nemen dit moment ook om u onze onvrede over te brengen over de tweedeling in het cultuurbeleid. We

beargumenteren de noodzaak te investeren in architectuur, vormgeving en e-cultuur, in plaats van er verder op te bezuinigen.

Geen tweedeling

In de cultuurnota 2013-2016 is een onwenselijke onderverdeling gemaakt tussen 'kunst' en 'creatieve industrie'. Het Ministerie van OCW heeft langs diezelfde lijnen haar directie ingedeeld. In dit proces zijn de kunstdisciplines architectuur, vormgeving en e-cultuur zonder meer ondergebracht bij de directie Creatieve Industrie.

Er was en is echter geen enkel argument om deze disciplines anders te behandelen dan fotografie, film, theater, beeldende kunst, literatuur en muziek.

Elke kunstdiscipline heeft ongebonden onderzoek nodig en zoekt in publieke contexten naar nieuwe vormen van betekenis. Deze uitingen hebben impact op ons wereldbeeld, zorgen voor reflectie en schoonheid, kunnen bijdragen aan nieuwe inzichten en oplossingen voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken in vele domeinen.

Rond elk van de kunstdisciplines is er daarnaast ook altijd een industrie. Bij beeldende kunst zijn dat de galeries en de kunstmarkten. De muziek kent een mondiale muziek- en internetindustrie. Ook film en documentaire hebben steun nodig, ondanks dat er een miljardenindustrie rond film bestaat. Voor iedere discipline geldt dus dat een ongebonden autonome onderzoekspraktijk met publieksactiviteiten gekoppeld is aan relevante interacties met ondernemerschap, samenleving en industrie. Er is daarom geen reden voor een status aparte voor architectuur (nota bene de moeder der kunsten), vormgeving en e-cultuur.

1. wij pleiten voor een fundamentele herziening van het kunstbeleid waarbij enerzijds alle kunstvormen gelijk worden behandeld en vertegenwoordigd zijn in de BIS, en waarbij anderzijds het instrument van de creatieve industrie aan alle kunstvormen ruimte biedt.

Niet bezuinigen maar investeren

Bij de vaststelling van de cultuurnota 2013-2016 zijn dertien instellingen van de BIS naar het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie verwezen. De disciplines Vormgeving, Architectuur en E-cultuur zijn daarmee de enige kunstdisciplines die niet in de BIS zijn

vertegenwoordigd. Dat is ongewenst. De overheveling ging tevens gepaard met een onevenredig grote bezuiniging van 45%. Van 4.8 in 2012 naar 2.8 mio in 2015. De druk op het fonds is toegenomen waardoor de maximale bedragen niet meer kunnen worden toegekend. Voor een aantal grotere instellingen is het subsidieplafond met ingang van 1 januari 2015 nogmaals met 10% tot 20% verlaagd. Niet omdat de kwaliteit ter discussie stond, in tegendeel, maar vanwege de beperkte middelen. Organisaties als de Internationale Architectuur Biennale Rotterdam, V2_, Mediamatic, STEIM en Waag Society zijn op deze wijze tussen de 50% en 70% van hun subsidie kwijtgeraakt. Al eerder werd het Nederlands Instituut voor de Mediakunst wegbezuinigd.

De basis is weggeslagen onder deze instellingen en bijgevolg onder deze kunstdisciplines. De bron van nieuwe inzichten en praktijken dreigt daarmee op te drogen en Nederland dreigt zijn toonaangevende positie te verliezen.

Tegenover bezuinigingen zouden nieuwe geldstromen komen te staan. De Ministeries van OCW en EZ geven in dat kader hoog op van de mogelijkheden voor financiering vanuit topsectorenbeleid en NWO. Die regelingen bieden echter in hun huidige vorm geen ruimte voor artistiek gedreven onderzoek. Het een derde geldstroom die primair bedoeld is voor kennisinstellingen en bedrijven die onderzoek doen naar de creatieve industrie en die ontwikkelde kennis willen toepassen.

Daarom moet de eerste geldstroom voor onderzoek in architectuur, vormgeving en e-cultuur naar een aanvaardbaar niveau. Alleen dan kunnen de terecht hoge verwachtingen worden waargemaakt.
Terecht hoog, want juist deze disciplines zitten dicht op de huid van onze snel veranderende samenleving en onderzoeken actief en concreet de grote opgaven waar wij nu en in de toekomst voor staan.

Van de 500k nieuw budget voor het SCI in het kader van de nieuwe festivalregeling is 400k afgehaald om de podiumkunsten te steunen. Dat budget moet terug naar 500k. Er is nu slechts 125k beschikbaar voor 26 festivals voor architectuur, vormgeving en e-cultuur. Dat zet de andere regelingen binnen het SCI volledig klem en zal betekenen dat ook voormalige BIS instellingen nog verdere gemarginaliseerd worden, of waarschijnlijk, geheel verdwijnen. Dat zou tot een volstrekt onaanvaardbare scheefgroei binnen de kunsten leiden.

2. Architectuur, vormgeving en e-cultuur moeten een vertegenwoordiging in de BIS krijgen en worden behandeld als kunstdisciplines.

3. De meerjarig gefinancierde instellingen in het SCI moeten terug gebracht worden naar een aanvaardbaar niveau. Deze reparatie vraagt om een investering van 1,5 mio.

4. De 1 mio die de Ministeries OCW en EZ vanuit het Creatieve Industrie beleid willen investeren in onderzoek moet worden aangewend als eerste geldstroom en belegd bij het SCI en moet niet worden belegd bij de topsector CLICK, waar het verwatert als derde geldstroom en kennisinstellingen en bedrijven financiert.

5. Volgens het ministerie van OCW spelen architectuur, vormgeving en e-cultuur een cruciale rol in innovatie en crossovers. Het gaat om een groeisector en de druk op het fonds is onaanvaardbaar groot waardoor kwalitatief goede initiatieven onvoldoende ruimte krijgen. Daarom moet het budget van SCI in totaliteit worden verhoogd om toekomstgericht onderzoek en ontwikkeling beter en structureel te kunnen ondersteunen.

6. De nieuwe festivalregeling moet voor architectuur, vormgeving en e-cultuur terug naar de oorspronkelijk voorgestelde 500k.

We vragen de politiek om actief stelling te nemen. Architectuur, vormgeving en e-cultuur zijn vliegwiel voor werkelijke en toekomstgerichte vernieuwing. Zij staan in het hart van een eigentijds kunstbeleid en mogen niet verkommeren in de marge ervan. Juist nu niet.

Waag Society - Marleen Stikker, Frank Kresin
IABR - George Brugmans
STEIM - Dick Rijken
Mediamatic - Willem Velthoven
Sonic Acts - Lucas van der Velden
V2_ - Alex Adriaansen_
Architectuur Lokaal - Cilly Jansen
Bureau Europa - Saskia van Stein
Archiprix - Henk van der Veen
Submarine Channel - Bruno Felix en Femke Wolting
Nextnature Network - Koert van Mensvoort
M4gastatelier - Gaston ten Horn
If I Can't Dance - Hans Schamlé
Amsterdam Grafisch Atelier - Kristien van den Oever
The Beach - Diana Krabbendam

Arcam - Yvonne Franquinet
LIMA - Gaby Wijers
WOW Amsterdam - Marlies Buurman
Hacking Habitat - Ine Gevers
Impakt Festival - Arjon Dunnewind
Instituut voor Netwerkcultuur (HvA) - Geert Lovink
What Design Can Do - Richard van der Laken
Transnatural Art & Design - Arjen Bangma
Platform GRAS - Peter Michiel Schaap
CBK Zuidoost - Annet Zondervan
Architectuurcentrum AORTA - Eveline Paalvast
TextielMuseum TextielLab - Errol van de Werdt
H+N+S Landschapsarchitecten - Jandirk Hoekstra, Dirk
Sijmons
Stripdagen Haarlem - Thamara van Rijn
Onomatopee - Freek Lomme
Stichting Ruimte - Jan van de Lest
De Monsterkamer - Esther Krop
Rotterdamse Academie van Bouwkunst - Chris
van Langen
De FRANK foundation - Erwin Nederhoff
FASHIONCLASH, Branko Popovic
Rotterdamse Dakendagen - Léon van Geest
Airfoundation - Patrick van der Klooster
De Zwarte Hond - Daan Zandbelt, Jeroen de Willigen
Non Fiction - Michiel van Iersel
TOP - Jan Brouwer
Lectoraat Future Urban Regions - Eric Frijters
Design as Politics, TU Delft - Wouter Vanstiphout
.FABRIC - Olv Klijn
International New Town Institute - Michelle Provoost
ZigZagCity - Rutger van der Graaf, Pieter Kuster
Fiber - Jarl Schulp
LUST, LUSTlab Dimitri Nieuwenhuizen
Setup - Jelle van der Ster
TodaysArt - Olof van Winden
Sandberg Instituut - Jurgen Bey
Illustratie Biennale - Marlies Visser, Eva Bomans

Contact:
Marleen Stikker / 06-53623855 / stikker@waag.org
George Brugmans / 06-55898234 / gbrugmans@IABR.nl

**stimuleringsfonds
creatieve industrie**

**architectuur
vormgeving
e-cultuur**

**p.o. box 29066
3001 gb rotterdam**

**groothandelsgebouw
ingang c, 5e etage
weena 723, rotterdam**

**+31 (0)10 436 16 00
info@stimuleringsfonds.nl
www.stimuleringsfonds.nl**